

SEANCE DU SOIR — AVONDVERGADERING

PRESIDENCE DE M. SEEUWS, VICE-PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SEEUWS, ONDERVOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 19 h 50 m.
De vergadering wordt geopend om 19 h 50 m.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE RIJKSMIDDELENBEGROTING VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1994

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE ALGEMENE UITGAVENBEGROTING VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1994

Hervatting van de algemene beraadslaging

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DES VOIES ET MOYENS POUR L'ANNEE BUDGETAIRE 1994

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET GENERAL DES DEPENSES POUR L'ANNEE BUDGETAIRE 1994

Reprise de la discussion générale

De Voorzitter. — Wij hervatten de algemene beraadslaging over de ontwerpen van wet betreffende de Rijksmiddelenbegroting en de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 1994.

Nous reprenons la discussion générale des projets de loi relatifs au budget des Voies et Moyens et au budget général des Dépenses pour l'année budgétaire 1994.

Dames en heren, ik stel voor de bespreking aan te vatten van de secties Landbouw en Middenstand waarvoor dezelfde minister bevoegd is.

Mesdames, messieurs, je vous propose de passer maintenant à l'examen des sections Agriculture et Classes moyennes qui concernent le même ministre. (*Assentiment.*)

Het woord is aan de heer Matthijs die verslag uitbrengt namens de commissie voor de Landbouw en de Middenstand over de sectie Landbouw.

De heer Matthijs (CVP), rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, de begroting van het departement Landbouw is grondig veranderd door de regionalisering van bepaalde bevoegdheden die vroeger onder het departement ressorteerden. De aangepaste begroting 1993 van het departement Landbouw bedroeg ongeveer 14 miljard. Ingevolge de regionalisering verminderden de federale kredieten voor 1994 met 1 miljard.

De minister van Landbouw heeft er in zijn uiteenzetting de nadruk op gelegd dat zijn departement, in het kader van de sanering van de publieke financiën, belangrijke inspanningen heeft

geleverd. De uitgaven voor de begrotingsjaren 1993 en 1994 samen verminderden met 309 miljoen. Het is belangrijk te weten dat het hier om recurrente besparingen gaat. De minister heeft ook beklemtoond dat daar bovenop nog besparingen zijn gebeurd op drie terreinen.

Ten eerste is er de algemene opgelegde wervingsstop. Ten tweede werd de Europese landbouwhervorming gerealiseerd zonder dat in tegenstelling met de ons omringende EU-landen één bijkomend personeelslid werd aangeworven. De hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid betekent inderdaad veel bijkomend administratief werk voor het departement. Een derde belangrijke bijdrage is de integratie van drie parastatale instellingen in het departement, namelijk het Instituut voor wetenschappelijk onderzoek in nijverheid en landbouw, de Nationale Dienst voor de afzet van land- en tuinbouwproducten en de Nationale Zuiveldienst.

Tot besluit van zijn algemene inleiding drukte de minister zijn tevredenheid uit over het behoud van het departement van Landbouw en Middenstand.

Vervolgens werden enkele specifieke domeinen van het landbouwbeleid belicht. In verband met de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid wil ik het volgende zeggen. De invloed van de heroriëntatie van het Europese landbouwbeleid is in ons land eerder aan de geringe kant. Slechts 6 pct. van de producenten heeft gekozen voor de algemene regeling, de regeling met braaklegging. Het aantal braakgelegde hectaren bedraagt ongeveer 19 000. De minister verklaarde dat de vergoeding of de premie voor de braaklegging waarschijnlijk nog met 12 ecu per ton zal toenemen. De landbouwraad heeft dienaangaande een definitieve beslissing genomen in mei 1993.

In verband met de dierenziektebestrijding heeft de minister in de commissie de nadruk gelegd op de opvallende resultaten van het beleid dienaangaande. Er waren in ons land in september 1993 nog slechts 13 haarden van brucellose. Dit is een zeer grote daling tegenover de vorige jaren. Men mag dus spreken van een absoluut succes.

Wat de varkenspest betreft verklaarde de minister op het moment van de bespreking in de commissie dat er geen haarden meer waren. Spijtig genoeg is de huidige toestand anders. Hij legde er de nadruk op dat grote voorzichtigheid is geboden wat de toekomst betreft. Alle mogelijke voorzorgsmaatregelen werden genomen, ook bloedonderzoeken. Tevens werd er nadere uitleg gegeven omtrent de handelsrelaties met Duitsland van waaruit de insleep van het virus komt. Het permanent veterinaire comité heeft strikte exportbepalingen opgelegd. De minister zal alle nodige

bijkomende maatregelen nemen om elke nieuwe insleep van de ziekte te voorkomen. Tevens beklemtoonde hij dat al het nodige wordt gedaan om EU-steun voor uitbetaling van de getroffen bedrijven te bekomen.

Een derde punt betrof de zeevisserij. De minister is erin geslaagd in het kader van de besprekingen in de Europese Commissie gunstige resultaten te bekomen voor deze sector. België heeft namelijk de kleinste vissersvloot van de Europese Unie. Een tweehonderdtal schepen vormen de basis voor de leefbaarheid van de sector. Hoewel de Europese Commissie had voorgesteld de vloot tegen 1996 te verminderen tot ongeveer 100 schepen, is de minister erin geslaagd de capaciteit van de vissersvloot op die van 1992 te behouden. Tot slot van zijn algemene inleiding stelde de minister dat zijn beleidsnota inzake landbouw van 4 juli 1993 volop in uitvoering is.

Uit de algemene bespreking wil ik het volgende vermelden. De Europese Raad van ministers zou gesteld, zou iets moeten doen om het imago van de landbouw bij de bevolking te verbeteren. De minister stelde dat dit imago afbrokkelt naarmate het aandeel van de landbouwbevolking in de beroepsbevolking afneemt. Met andere woorden, hoe groter de band met de landbouw, hoe kleiner het imago probleem is. Elke lidstaat zal inspanningen moeten doen om het imago te verbeteren. De minister stelde dat de vervroegde uittredingsvergoeding past in het kader van de begeleidende maatregelen bij de uitvoering van het hervormd gemeenschappelijk landbouwbeleid. Na de goedkeuring daarvan door de Europese Commissie en het Belgisch Parlement zal de regeling worden uitgevoerd, vermoedelijk in het eerste semester van 1994.

De regionalisering van belangrijke domeinen van het landbouwbeleid houdt in dat er in de toekomst overleg zal moeten plaatsvinden met de Gewesten. Dit overleg gebeurt in de interministeriële conferentie Landbouw waarvan zes gemeenschapsministers deel uitmaken en in haar vaste werkgroep, die wekelijks bijeenkomt.

De Gewesten zullen in de toekomst overleg dienen te plegen met het departement Landbouw wanneer zij maatregelen nemen die het landbouwbeleid beïnvloeden. Tevens wordt het departement Landbouw op de interministeriële conferentie Leefmilieu uitgenodigd wanneer daar dossiers over landbouw behandeld worden, bijvoorbeeld dat over de omzetting van de zogenoemde nitraatrichtlijn.

Wat het Landbouwinvesteringsfonds betreft, dienen de dossiers op de begroting 1993 afgehandeld te worden door de federale ambtenaren. De beslissingen worden genomen door de Gewesten. Tot 31 december 1994 blijft het overgehevelde personeel nauw samenwerken met het nationale ministerie, ten einde de steun aan de landbouwers op een continue en efficiënte wijze te verzekeren.

Belangrijk was ook de opmerking dat heel wat hectaren landbouwgrond verdwijnen omdat sommige landbouwers geen opvolger hebben. In een landbouw, die meer en meer rekening moet houden met het milieu, moeten volgens de commissie zoveel mogelijk gronden voor de landbouw beschikbaar blijven. De vervroegde uittredingsvergoeding is zo opgevat dat landbouwers die ermee stoppen hun bedrijf volledig moeten overlaten aan een of meerdere landbouwers waardoor de bedrijven van de overnemers aanzienlijk uitbreiden. Dit zal een extensieve landbouw mogelijk maken. Dit overdragen is een *conditio sine qua non* voor het bekomen van de vervroegde uittredingsvergoeding. De commissie hoopt dat met deze regeling maximaal rekening zal worden gehouden bij de uitvoering van het Structuurplan Vlaanderen waaraan momenteel wordt gewerkt.

De commissie besteedde ook heel wat aandacht aan de GATT-onderhandelingen en meer in het bijzonder aan het Blairhouse-agreement. Diverse sprekers drongen er bij de minister op aan nu hij het voorzitterschap van de Europese Raad van ministers van Landbouw waarneemt, al zijn invloed aan te wenden om het voornoemd ontwerpakkoord te wijzigen. De bestaanszekerheid van onze landbouwbedrijven moet centraal staan.

Een commissaris informeert naar de stand van zaken van de diverse uitvoeringsbesluiten die verband houden met het dierenwelzijn evenals naar het in voorbereiding zijnde wetsontwerp ter

zake. De minister antwoordt dat hij een tijd geleden het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 aan de commissie heeft voorgesteld en geeft vervolgens een overzicht van de stand van zaken van de diverse uitvoeringsbesluiten.

Ook aan het netelige probleem van het gebruik van hormonen werd tijdens de bespreking van de begroting van het departement Landbouw aandacht besteed. Een commissielid wenste te weten welke controle er wordt uitgeoefend op de invoer van met hormonen behandeld vlees uit de Verenigde Staten. De minister antwoordde terecht dat de hormonenproblematiek zich duidelijk op een keerpunt bevindt. Begin juni hebben de ministers van Volksgezondheid en van Landbouw immers een algemeen kwaliteitsplan ingediend, dat een diagnose van de toestand maakt en een eerste aanzet tot verbetering geeft. Dit plan werd als bijlage aan het verslag toegevoegd.

Het departement werkt nu aan de concretisering van diverse elementen van dat plan. Het zal er vooral op aankomen de hele sector, van producent tot en met verbruiker en alle tussenschakels, te sensibiliseren. De minister wees echter ook op het geringe personeelsbestand dat hij voor deze taken ter beschikking heeft.

Hij vermeldde tevens dat de invoer van hormonenvlees uit de Verenigde Staten verboden is. Hij deelde mee dat er in de Verenigde Staten een speciaal circuit wordt opgezet voor de productie van vlees van dieren die niet werden behandeld met in de Verenigde Staten toegelaten hormonen. Dit wordt zowel door de Amerikaanse als door de Europese overheid gecontroleerd.

Een ander commissielid bracht de biologische landbouwteelt ter sprake. Hij stelde dat de landbouw twee belangrijke functies heeft, de voedselproductie en het behoud en de zorg voor het landschap. De minister stelde daaromtrent dat de hele hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid met inbegrip van de bedragen die daarvoor werden uitgetrokken, is afgestemd op milieuvriendelijke landbouw. Ook in het landbouwkundig onderzoek en bij de toepassingen daarvan wordt met de zorg voor het milieu rekening gehouden. Hij gaf als voorbeelden daarvan de geïntegreerde productie, het optimaal gebruik van productiemiddelen en de vermindering van de produktiekosten. De minister verwijst ook naar de uitgevaardigde EEG-verordeningen 2092/91 en 2078/92.

Er wordt ook gezegd dat de realisatie van het mestactieplan een zeer grote invloed zal uitoefenen op de landbouwexploitatie in Vlaanderen. De minister antwoordde dat de Vlaamse Executieve hierover geen officieel overleg heeft gepleegd.

In een overleg tussen de minister van Landbouw en de Vlaamse minister voor Leefmilieu werd beslist dat de uitvoeringsbesluiten van dit mestactieplan aan de interministeriële conferentie over de Landbouw zullen worden voorgelegd. Wat de perspectieven van de non-foodproductie voor de landbouw betreft, verwijst de minister naar zijn beleidsnota.

Een commissielid wees op het doorslaggevend belang van de harmonisatie op Europees vlak van de BTW op producten uit de sierteeltsector. Het Benelux-parlement heeft daarom reeds een voorstel gelanceerd om het laagste tarief dat in één van de drie landen gangbaar is, in de hele Benelux te laten gelden. Op die manier kan een einde worden gemaakt aan de fraude die thans in de sector heerst. De minister stelde dat het niet meer dan normaal is dat binnen een eengemaakte Europese markt dezelfde tarieven worden gehanteerd. Budgettair gezien vond hij een harmonisatie naar boven echter de meest realistische oplossing.

De commissie toonde zich erg bezorgd over de daling van het personeelsbestand in het toegepast wetenschappelijk onderzoek. Sommigen spreken zelfs van een *brain drain*. Het departement beloofde ervoor te waken dat dezelfde methodes en de ingesteldheid die vroeger bij het IWONL bestonden, zullen blijven domineren. De ingediende projecten zullen zorgvuldig worden geëvalueerd door een adviesraad binnen de vooraf vastgestelde prioritaire domeinen van het wetenschappelijk onderzoek. Ook zal nadruk worden gelegd op een verdere responsabilisering van de diverse sectoren binnen de landbouw die met dit wetenschappelijk onderzoek te maken hebben.

De minister besloot met de belofte dat hij de informatie aan de landbouwers zal verbeteren en dat de reorganisatie van zijn departement borg zal staan voor een vereenvoudiging van de

administratieve formaliteiten. In de toekomst zal slechts één directoraat-generaal voor alle steun verantwoordelijk zijn en zullen de landbouwers zich als het ware nog slechts tot één loket moeten wenden.

Mijnheer de Voorzitter, hiermee meen ik een volledig overzicht te hebben gegeven van de werkzaamheden van de commissie voor de Landbouw en de Middenstand.

De Voorzitter. — De heer Vanlerberghe, rapporteur namens de commissie voor de Landbouw en de Middenstand voor de sectie Middenstand, verwijst naar zijn verslag.

La parole est à M. Houssa.

M. Houssa (PRL). — Monsieur le Président, il est un point sur lequel nous sommes d'accord avec M. le ministre: l'agriculture traverse une crise profonde et les agriculteurs se sentent menacés et trop souvent abandonnés à leur sort. La mini-régionalisation intervenue récemment n'a rien réglé.

Alors que nous avons le devoir de tout mettre en œuvre pour assurer un revenu décent à nos agriculteurs, le budget que le Gouvernement présente à notre approbation est aussi terne et insipide que les précédents. Les agriculteurs n'y trouveront pas de véritable réponse à la crise qui les frappe.

La principale interrogation qui se pose aujourd'hui reste incontestablement celle des compensations qui seront réservées à notre agriculture à la suite des accords sur le GATT qui viennent d'intervenir. Le Gouvernement a été peu loquace sur la manière opaque dont les négociations se sont déroulées. Vous assuriez pourtant, monsieur le ministre, la présidence en exercice du Conseil agricole européen!

Je regrette, monsieur le ministre, que le Gouvernement n'ait pas jugé utile de porter le débat sur ce dossier, d'une manière démocratique et transparente, devant les assemblées parlementaires. A présent, les dés sont jetés.

Monsieur le ministre, nous souhaitons connaître les positions que vous avez défendues dans le cadre de ce dossier. La France, qui s'est battue pour la défense de son agriculture, a finalement obtenu des garanties de compensation. Malheureusement, nous n'avons pas l'impression que notre pays a pris en compte les intérêts de la classe agricole. Qu'avez-vous obtenu pour nos agriculteurs?

Devant la division des pays européens, l'intransigeance des USA a payé. C'est une défaite pour notre agriculture qui a été sacrifiée sur l'autel du libre-échange. Si des aménagements ont pu être apportés au compromis de Blairhouse, il n'en reste pas moins que l'agriculture européenne devra s'imposer une limitation de ses exportations, ouvrir ses frontières aux produits en provenance des pays tiers et subir davantage les fluctuations des marchés mondiaux.

Des mesures devront être prises et des efforts financiers consentis à la fois au niveau de la PAC et des budgets propres à nos institutions. Quelles sont les dispositions que le Gouvernement compte prendre à ce sujet?

J'attends une position claire et précise sur les questions posées.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Cuyvers.

De heer Cuyvers (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, in verband met het beleid van de minister van de Kleine en Middelgrote Ondernemingen en Landbouw wens ik kort een opmerking te maken over het dierenwelzijn.

Agalev, Ecolo en alle leden van de dierenbeschermingsorganisaties van Vlaanderen, Wallonië en Brussel zijn van oordeel, mijnheer de minister, dat u te weinig werk hebt gemaakt van de verhoging van het dierenwelzijn. De gebeurtenissen in september 1993 hebben nochtans duidelijk aangetoond dat de publieke opinie een drastische verbetering van het dierenbeschermingsbeleid verwacht. Denk maar aan de hetze die is ontstaan naar aanleiding van de paardenkoersen van Krombeke en aan de 250 000 handtekeningen die daaromtrent werden verzameld.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1993-1994
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1993-1994

Mijnheer de minister, de publieke opinie begrijpt niet dat uw wetsontwerp om de wet van 14 augustus 1986 inzake de bescherming van de dieren te wijzigen nog altijd niet is ingediend in het Parlement. De groenen hopen dat dit spoedig zal gebeuren en dat u, met het respect voor de parlementaire traditie dat u eigen is, de commissie de gelegenheid zult geven uitgebreid gebruik te maken van de amenderingsmogelijkheid. U kunt dan de geschiedenis ingaan als de minister van Landbouw die de hiaten in de wetgeving op de bescherming van de dieren deskundig en kordaat heeft weggewerkt. Het ontwerp moet wel snel worden ingediend want 5 juni 1994, de datum voor de paardenkoersen van Krombeke, komt al gevaarlijk dichtbij.

Mijnheer de minister, wanneer gaat u dit ontwerp van wet indienen?

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Capoen.

De heer Capoen (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik begin met de goede zaken en feliciteer de minister van de Kleine en Middelgrote Ondernemingen en Landbouw voor het opstarten van Auditform, waarvan hij ambitieus beweert dat het de papierenrompslomp voor de zelfstandigen op korte termijn kan halveren.

Mijnheer de minister, dit is enorm belangrijk. Uit de vele enquêtes die werden ingesteld bij de zelfstandigen en de kleine en middelgrote ondernemingen komt dit probleem steevast als eerste belangrijke knelpunt naar voren. Bepaalde zelfstandigen zeggen zelfs dat zij meer bezig zijn met het invullen van documenten dan met het bezoeken van cliënten en met verkoopspromotie. Het wegwerken van dit probleem zou een belangrijke verwezenlijking betekenen in het middenstandsbeleid.

De doelstellingen van Auditform, namelijk het maken van de inventaris waarbij de noodzaak van de formulieren wordt bestudeerd en eventuele overlappings worden uitgesloten, de vereenvoudiging, het begrijpelijker maken door gespecialiseerde of opgeleide ambtenaren en het installeren van gegevensbanken om dubbel gebruik uit te schakelen, zijn goede initiatieven met een gestructureerde aanpak. Ik wil er echter op wijzen dat de voorgangers van Auditform, Conform I en Conform II, zijn gestruikeld over het eerste punt, het opstellen van een inventaris. De Commissie-Conform is gestikt in de papierberg. Ik hoop dat u samen met de minister van Binnenlandse Zaken de thans voorgestelde aanpak goed overwogen hebt en dat de nodige middelen ter beschikking zullen worden gesteld van de werkgroep die Auditform moet realiseren.

Inzake de sector van de zelfstandigen en de KMO's, wordt door velen gesproken over de discriminatie in het globaal plan met betrekking tot de kinderbijslag voor het eerste kind, die wordt verlaagd in de werknemerssector.

Het is cynisch dat de discriminatie voor de zelfstandigen zou worden weggewerkt door de kinderbijslag voor het eerste kind in de andere sectoren te verlagen. Budgettair zou dit natuurlijk een positieve invloed hebben, maar vermits wij moeten investeren in kinderen, zal dergelijke maatregel psychologisch een negatief effect hebben.

Er mag niet langer worden gedraald met de gelijkschakeling van het pensioen voor de zelfstandigen met het minimum inkomen voor bejaarden. Het globaal plan voorziet echter in een fase-ring van deze gelijkschakeling, waardoor de oorspronkelijke doelstelling om de gelijkschakeling in vijf jaar te verwezenlijken, nogmaals wordt uitgesteld.

Het economisch belang van de KMO's en de zelfstandigen mag niet worden onderschat. Zij vertegenwoordigen samen 90 pct. van alle ondernemingen die minder dan vijf werknemers tewerkstellen en staan in voor 50 pct. van de tewerkstelling in de privé-sector. Het economisch belang van deze sectoren blijkt uit de cijfers van de jongste jaren in verband met de tewerkstelling. De voorbije jaren hebben enkel de zelfstandigen en de KMO's voor nieuwe arbeidsplaatsen gezorgd. Bijkomende tewerkstelling mag in de nabije toekomst enkel worden verwacht in deze sectoren.

Daarom vragen wij het respect en de steun van de Regering voor deze groep van ondernemingen.

Auditform zal geen grote investeringen vergen, maar het zou in deze sector als een enorme steun worden beschouwd indien de formaliteiten op een drastische manier worden beperkt. Wij pleiten eveneens voor een positieve steun door het toestaan van een lastenvermindering aan deze meestal arbeidsintensieve bedrijven. Er moeten kansen en mogelijkheden worden geboden voor jonge beginnende zelfstandigen. Deze maatregel is in het beleidsplan onvoldoende uitgewerkt. Wij vinden dat u hen meer mogelijkheden, ondersteuning en begeleiding moet geven.

Ik zal mijn uiteenzetting over de zelfstandigen en de KMO's met de volgende opmerking besluiten. De goede zaken die u met Auditform kan realiseren, kunnen volkomen teniet worden gedaan indien in het kader van de besprekingen en de uitvoering van het globaal plan in de KMO-sector een syndicale vertegenwoordiging wordt ingevoerd. Dit kan gebeuren door de drempel van 50 werknemers te verlagen tot 40, 30 of zelfs minder, met andere woorden door de vakbonden rechtstreeks in de sector binnen te brengen.

Een andere, eveneens onaanvaardbare methode is het onrechtstreeks inbrengen van de vakbond via de omweg van een tewerkstellingscel in een subregionaal tewerkstellingscomité. In de tekst van het globaal plan, onder de titel « structurele vermindering van de arbeidspost », kunnen wij immers lezen dat men overweegt in de subregionale tewerkstellingscomités, waartoe vertegenwoordigers van de zelfstandigen en van de representatieve vakbonden behoren, maatregelen te nemen om de arbeidskosten structureel te verminderen en een globale tewerkstellingsdoelstelling voorop te stellen.

Mijnheer de minister, ik vraag u hier zwaar tegenin te gaan in de Regering, want dat systeem zou een enorme last voor de ondernemingen betekenen. Zij weten immers zelf goed genoeg wat zij moeten doen en wanneer zij nieuwe werknemers kunnen aanwerven. Zij hebben daar geen syndicalisten voor nodig. Zij hebben in het verleden bewezen dat ze zelfs mans genoeg zijn. In dit verband verwijs ik nogmaals naar de arbeidsplaatsen die in de voorbije jaren enkel en alleen in de sector van de zelfstandigen en de KMO's werden gecreëerd.

Ik ga nog kort even in op de landbouwsector.

Mijnheer de minister, bijna iedere dag en ook vandaag lezen wij in de pers dat een nieuwe haard van varkenspest werd ontdekt. Wij lezen zelfs dat u hebt beslist over te gaan tot de vernietiging van 70 000 varkens. In de commissie hebt u eens verklaard dat uw kabinet en u zelf heel wat hebben geleerd uit de voorbije periode van varkenspest en dat u de zaak nu systematischer en beter kunt aanpakken. Wij stellen dat inderdaad vast en uw aanpak is zeker drastisch. Wij hebben dan ook alleen een vraag over de vergoeding. Hebt u in het kader van de Europese Unie voldoende waarborgen dat u de landbouwers voldoende kunt vergoeden? Tweemaal zo kort na elkaar de volledige varkensstapel afslachten is een kostelijke bedoening. Ook voor de ondernemers zelf is het een zware aderlating, die, vooral voor de jonge zelfstandige landbouwers, bijna onoverkomelijk is.

Hoe denkt u de GATT-overeenkomst te kunnen verzoenen met het Europees landbouwbeleid dat in de voorbije maanden tot stand is gekomen? Kan dat met elkaar op één lijn worden gebracht en kan men onze landbouwers garanderen dat de gevolgen niet zo dramatisch zullen zijn als in eerste instantie werd medegedeeld?

Ten slotte wens ik er nog even op te wijzen dat wij ons blijven verzetten tegen een tegennatuurlijke vorm van productiebeperking door braaklegging. Wij vinden dit een onaanvaardbare maatregel, niet alleen wanneer men even over de grenzen kijkt waar er zoveel honger is in de wereld, maar ook omdat dit systeem desastreuze gevolgen heeft voor de kwaliteit van de landbouwgrond door erosie, verwildering en dergelijke meer. Bovendien is het een passieve benadering van het probleem en met wat meer creativiteit zou de landbouwsector heel wat producten kunnen voortbrengen die in de industrie kunnen worden gebruikt. Heel wat grondstoffen daarvoor kunnen uit de landbouw komen. In de non-foodsector heeft de landbouw dus nog een grote opdracht.

Wij vragen hoe dan ook, mijnheer de minister, dat u onze verwachtingen ter zake meedeelt aan uw collega's. Een productiebeperking gebaseerd op braaklegging vinden wij immers onaanvaardbaar.

De Voorzitter. — Dames en heren, naar aanleiding van de uiteenzetting van de heer Capoen wens ik toch een persoonlijke opmerking te maken. Het stoort mij dat men steeds spreekt van een « vernietiging » van varkens. Ik meen dat deze term niet past in onze democratie. Het gaat immers om levende wezens die « gedood » of « afgemaakt » worden.

Het woord is aan de heer Maertens.

De heer Maertens (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats feliciteer ik de heer Matthijs met zijn meer dan uitstekend verslag.

Mijnheer de minister, tijdens de commissiebespreking was ik wegens een ongeval afwezig, zodat ik mijn uiteenzetting nu moet houden. Het belang van de visserij is u niet onbekend. Geen enkel commissielid, met uitzondering van uzelf, heeft er evenwel een woord aan gewijd. Nochtans steeg het visverbruik de afgelopen zeven jaar met 18 pct. Ik beschouw mijn betoog dan ook als een noodzaak. De visserijsector heeft nog een toekomst. In België is het visverbruik per hoofd 19 kg, in Frankrijk 32 kg.

In naam van de visserijsector dank ik u voor uw inspanningen en het bereikte resultaat bij het ombuigen van het meerjaren-oriëntatieprogramma 1993-1996, tot het minimum vitale. Hierdoor werd de visserijsector van de ondergang gered. Het is evenwel maar een eerste stap in de goede richting.

Op ons voorstel hebben de groenen vorige week in de Visserijcommissie van het Europese Parlement een amendement laten goedkeuren, waarvan de tekst luidt: « *Cependant, pour les Etats membres disposant d'une flotte déjà très réduite (Belgique), il pourra être envisagé un redéploiement des activités.* » U hebt dus meteen een artikel bij de hand om ook een herstructurering en een eventuele herontplooiing van onze vloot te bewerkstelligen.

Wij hebben dit willen realiseren omdat vooral kleinere schepen van 300 pk en minder, die vier à vijf personen tewerkstellen, de enige zijn die, naast de zeer grote bokkentrailers, via dagverse vis en garnalen een stijging tot 24 500 frank per zeedag van hun besomming kennen. Maar tegelijk is de kustvloot altijd verwaarloosd geweest. Ze kon, met uitzondering van het West-vlaams provinciebestuur, nooit een beroep doen op enige subsidie om de vloot te moderniseren en veiliger te maken. Alle subsidies gingen naar schaalvergroting. Deze verkeerde optie kan door ons amendement worden gecorrigeerd.

Dit amendement doorkruist de vlootafbouw via de slooppremies, zo'n 31 schepen in getal, waarvan ongeveer 15 schepen de eerstkomende weken op de Vlaamse begroting voor een bedrag van 205 miljoen uitbetaald krijgen, en voor 1994 in een ongeveer gelijk bedrag is voorzien. Daarbij zijn er een groot aantal kustvisserij die ofwel ermee ophouden, ofwel investeren in grotere bootkorders en de kustvisserij vaarwel zeggen. Deze trend is negatief, en dit wordt bevestigd door de afdeling Visserij van de CVD-vakbond die in een persbericht eind vorige maand nog stelde dat « het noodzakelijk is dat er vissersschepen in de vaart komen met minder vangstcapaciteit, dat zij voor grotere tewerkstelling zorgen en dat de dagvisserij de visserij doet overleven, en dat zij een steuntje van de overheid vragen om het mogelijk te maken deze visserij te laten overleven ». Zij stellen onomwonden dat de schaalvergroting en de semi-industriële visserij de mensen uit het beroep weggagen en dat er bij de uitbouw van de vloot prioriteit moet worden gegeven aan de bouw van kleinere schepen. Ook dringen zij aan om een einde te maken aan de oneerlijke concurrentie van de sportvissersvloot. Voor de sportvissers gelden geen quota en hun vangsten komen vaak op fiscaal frauduleuze wijze in de viswinkels terecht. Vaak krijgen de beroepsvissers in de vismijnen maar een derde van wat sportvissers illegaal opstrijken. Dit is fundamenteel oneerlijk en ontmoedigend.

Deze vaststelling over de kustvloot staat in schrilte tegenstelling tot de opties van minister-president Van den Brande, met wie ik vorige week bij de bespreking van zijn begroting over dit onderwerp handelde. Hij opteert niet voor de kustvloot, maar wel voor een uitbreiding van de financieel eveneens rendabele grote kotters, die in verhouding tot het gebruikte vermogen echter viermaal minder personeel tewerkstellen dan de kustvaarders.

Mijnheer de minister, het is dus nodig dat er met uw Vlaamse collega en met uw collega's van Verkeer en van Financiën, via een interdepartementale werkgroep een globaal visserijbeleidsplan

opstelt. Ik heb daar trouwens vorig jaar reeds op aangedrongen, maar dat is tot op heden niet gebeurd. Zo kan de visserij hier leven en rendabel worden gemaakt. Ook de prioriteiten die ik heb aangehaald, kunnen daarbij in aanmerking worden genomen.

Ik wil hierbij duidelijk aanstippen dat, als u niet optreedt, de kustvisserij op de duur ook de competitie met de grote schepen en rederijen moet verliezen omdat grote schepen alles wegvangen, ook al vangen zij ver uit de kust, aangezien de te kleine scholen vis niet meer kunnen terug zwemmen naar de kust, waar hun paaiplaatsen zijn.

Het verheugt mij dat u in uw beleidsplan niet meer 120 woorden aan de visserij besteedt, maar 60 regels, plus een tabel over het meerjarig oriëntatieprogramma. Het spijt mij nochtans te moeten vaststellen dat de helft van deze regels een ode aan uw geslaagde poging is om het minimum vitale te bekomen, en de andere helft een graatmagere — zeer toepasselijke term overigens — beleids-optie. Er moet immers vermeden worden dat we door de schaalvergroting in de visserij de familiale bedrijven — nog zo'n 95 pct. van de vloot — het slachtoffer maken van een ongewilde « stamping-out », net zoals in de landbouw is gebeurd, om dan achteraf tot de vaststelling te moeten komen dat het de verkeerde weg is opgegaan. U kunt deze trend ombuigen, maar u moet het nu doen: snel en gecoördineerd met uw andere collega's.

Op dit punt zult u de groenen als bondgenoten op uw weg vinden, want de kustvisserij is de minst milieuverstorende. Als u daarbij nog de investeringen aanmoedigt in milieuvriendelijker vistechieken, zoals lichtere en minder bodemverstorende boomkorren, netten met vierkante mazen om de discards te verminderen, elektrische wekkers enzovoort, en deze zaken verplicht maakt, dan kunt u op onze steun rekenen. Dan is al een eerste grote voorwaarde vervuld om tot een ecologisch verantwoord beheer van de visbestanden te komen. Het is eenvoudig en duidelijk, maar er zijn nog veel meer zaken die moeten worden aangepakt om de Belgische vissersvloot tegen zichzelf en tegen oneerlijke concurrentie te beschermen.

Naast investeren in de kustvisserij, nieuwe vangsttechnieken en het bestrijden van de oneerlijke concurrentie vanuit de sportvisserijshoek is er ook nog de omvlaggingstechniek. Ik lees op bladzijde 141 van het genoemde verslag van november 1993: « Naast het fenomeen dat de visserijvloot fors inkromp, kwamen meerdere vaartuigen effectief in de handen van een buitenlandse eigenaar. Deze eenheden varen nog wel onder de Belgische vlag en vissen nog op de Belgische quota, doch verkopen systematisch in het buitenland en dragen uitermate weinig bij tot de Belgische economie. Dit is eveneens een niet te verwaarlozen element in het toenemend belang van de verkopen in buitenlandse havens. »

Het komt er gewoon op neer dat buitenlandse reders, zowel Engelse als Nederlandse — en dat zijn er toch meer dan tien — een paar jaar geleden Belgische schepen hebben gekocht en daarmee gewoon de Belgische quota leegvissen ten nadele van onze eigen Vlaamse vissers. Hun opzet is eenvoudig. Ze kochten een aantal jaren geleden een Belgisch schip — vaak met een slopingspremie — lieten het nog een jaar in de vaart, braken het dan af en lieten een nieuw schip met zelfde naam en registratienummer van stapel lopen — in Nederland of Groot-Brittannië. Dat schip is in feite nog altijd Belgisch en mag onze quota opvissen. En dan gaat het verder. Twee buitenlandse schepen vissen in span met het zogenaamde Belgische schip. De twee vangsten worden op het Belgische schip geladen, in het Belgisch logboek ingeschreven en in het buitenland verkocht. Dis in onder meer het geval met de O.229. Het *Visserijblad* van september 1992 heeft dit al aangeklaagd.

En dan heb ik nog niets gezegd over de linke Fish-link-historie, een GIMV-dochter, waarover ik op 24 juni jongstleden in de Vlaamse Raad uw collega Van den Brande interpeleerde. Het gaat hier om eenzelfde techniek, waarbij de Nederlandse visserij alweer met Vlaamse centen wordt gestijfd. Gaan wij echt onze centen verder aan onze buurlanden cadeau doen?

De oplossing ligt voor de hand: wanneer Nederlands kapitaal in een vennootschap naar Belgisch recht komt om het registratienummer te kunnen houden en op Belgische quota te kunnen vissen, dan moet dit registratienummer vervallen als de Belgische vissers er geen enkel voordeel meer bij hebben en de Belgische

Staat geen BTW-inkomsten kan opstrijken. Zo simpel is het. Daarom pleit ik samen met de directeur van de Zeebrugse visveiling voor een verplichting van ten minste 70 pct. Dat is geen concurrentievervalsing. Ik pleit ook voor een aanvoerquotum per land en niet voor vangstquota. Vangstquota zijn op het ogenblik in Europees verband achterhaald.

Mijnheer de minister, een ander verhaal dat onze vissers beangstigt, maar waarop u eveneens via uw beleid kunt inspelen, zijn de recente vangstvoorspellingen van de Internationale Raad voor onderzoek van de zee. De kabeljauwstand in de Noordzee blijkt kritiek en de visserijdruk erop moet in 1994 met 30 pct. verlagen. De biologen voorspellen ook een daling van de paai-stand voor tongen van 1995 af. De overbevissing is dus een feit, maar uw recent besluit staat een verhoging van de tongvangst in 1993 toe en beperkt enkel de kabeljauwvangst in 1993, maar verbiedt ze niet. En wat er dus zal overblijven mogen de buitenlanders misschien vangen en thuis aanlanden? Waar blijven in uw beleidsnota de maatregelen om ons visbestand en onze vangstmogelijkheden te beschermen? Nergens vind ik er één woord van terug. Dat kan toch zo niet verder?

Er is nog meer fraais dat u kunt en moet aanpakken in een beleidsnota in samenwerking met uw collega's. Ik bespreek ze kort.

Ten eerste is er het probleem van de zwarte vis en de grijze vis. Het fraudecircuit is hier enorm. Een paar maanden geleden heb ik minister Maystadt erop gewezen dat er een frauduleuze belastingontwijking van ten minste 300 miljoen per jaar is. In plaats van de logboeken te inspecteren ná de visverkoop, moet dit gebeuren bij aankomst in de haven. Men moet ook vooral tussen 2 en 5 uur 's morgens optreden. Alleen een fraudebestrijding kan eerlijke en hogere marktprijzen voor onze vissers garanderen. U moet met uw collega van Financiën op dit stuk eens ernstig overleg plegen. Enkel dan zal de EU-commissie precies kunnen weten hoeveel er gevangen wordt en hoe hoog de quota mogen zijn en kan de visser zekerheid worden geboden nopens zijn vangstcapaciteit en zijn loonsvorming. Ernstige en onverwachte inspecties, daar komt het op aan! Dat weet iedere insider, maar er verandert niets. Waarom eigenlijk niet? Indien de vissers de garantie krijgen dat zij op een officiële manier rendabel kunnen werken, dan zal, volgens de directeur van de Zeebrugse visveiling de parallelle markt een vlugge dood sterven.

Ten tweede, is er het geknoei met het vermogen van de motoren. De officiële cijfers aan de EU-commissie meegedeeld zitten voor minstens 30 pct. onder de reële PK's. Er zijn allerlei trucs om de motoren op te drijven, die bij ernstige controle meteen kunnen worden opgemerkt, zoals een turbokoeler plaatsen na de turbobuitgang of het veranderen van de injectoren. Nu wordt soms in een nieuw gebouwd schip van 1 200 PK een motor van 2 000 PK ingebouwd, zogezegd met het oog op een langere levensduur. Het schip wordt echter toch op 1 200 PK geijkt. Na een aantal weken worden door de rederij dan zelf de brandstofpompen gewoon gewisseld, maar met behoud van dezelfde loodjes. De laatste loodjes wegen het zwaarst!

Het komt alweer neer op ernstige en onverwachte inspecties met vooral een visserijwachtschip dat meer knopen haalt dan het vissersschip. Herinner u het fameuze incident enkele weken geleden met het visserijwachtschip en een Nederlandse kotter. Is het niet grappig dat onze zeemacht geen wachtschip bezit dat voldoende PK heeft om een Nederlands schip te kunnen inhalen?

Naast het opzoeken van nieuwe visgronden, wat vooral voor grote schepen van belang is, is het noodzakelijk ook voor onze kust bepaalde paaiplaatsen tijdelijk te sluiten voor intensieve visserij met schepen van meer dan 300 PK en voor sportvissers. Ik denk hier onder meer aan de Vlaamse Banken tussen Oostende en Duinkerke, waarover ik veertien dagen geleden minister De Galan heb geïnterpelleerd. Enkel een ernstig en ecologisch verantwoord beheer van de visbestanden kan de toekomst van onze visserij waarborgen.

De biologen zeggen dat al jaren, maar de minister hoort, ziet, maar zwijgt vooral. Een goed uitgewerkt beleidsplan kan hier een trendbreuk teweeg brengen. Hoelang zullen we daarop nog moeten wachten? U hebt dit vorig jaar beloofd, mijnheer de minister, maar het is er nog altijd niet. U moet de keuze maken

tussen een visserijwereld die verder blijft aanmodderen en een beleid dat de vissers tegen zichzelf en vooral tegen de oneerlijke concurrentie beschermt.

Om te besluiten wil ik nog enkele bijkomende vragen stellen.

Mijnheer de minister, welke opties neemt u inzake het beheer van de visbestanden in uitvoering van de Rio-Conferentie? Welke maatregelen neemt u inzake de bescherming van onder meer de viskleinhandelaar? Viswaren worden hoe langer hoe meer door slagers, kaasboeren en zelfs bakkers verkocht zonder dat daarvoor enige hygiënische normering bestaat. Ik zie het echter niet snel gebeuren, dat brood verkocht wordt in de viswinkel. Het huidige beleid drijft de vishandelaars naar de werkloosheid en de vis naar de wereld van de voorverpakte en «bewerkte» producten. Er moet dringend met deze beroepssector overleg worden gepleegd. Welke eigen niet-Europese accenten legt u in de opdrachten van het wetenschappelijk onderzoek verricht in het Rijksstation, en welke impact heeft dit onderzoek op de eigen visserij?

Mijnheer de minister, u hebt een meerjarenoriëntatieprogramma opgesteld en links en rechts de magere beleids optie wat aangedikt, maar uw beleid en de kredieten voor de visserij zijn graatmager.

Ik wil ook enkele bedenkingen maken bij de dramatische vorm die de varkenspest in West-Vlaanderen heeft aangenomen. Met sanitaire maatregelen alleen lost men zulke problemen niet op. Er moet een preventief beleid worden gevoerd en in de eerste plaats moet de invoer van biggen beperkt worden en moet het gesloten bedrijf positief worden gediscrimineerd. Wij stellen voor geen frank meer te besteden aan het opruimen van uit Duitsland ingevoerde biggen, maar daarentegen de getroffen gesloten bedrijven beter te vergoeden voor de fokwaarde van de zeugen en eventueel van de beren. De varkenssector is uit zijn voegen gebarsen. Van een ecologisch verantwoorde veeteelt is reeds lang geen sprake meer. Het gaat vooral om een grootschalige monocultuur met alle gevolgen van dien.

Mijnheer de minister, heeft er al eens berekend hoe klein de toegevoegde economische waarde wel is wanneer zowel de federale als de Europese opruimsubsidies in mindering worden gebracht? De invoer zal vanzelf verminderen als het risico dat men niet vergoed wordt, groot is.

Mijnheer de minister, wij vragen u om, samen met uw regionale collega's, voor 1995 een ernstige beleidsnota voor de visserij op te stellen waarin rekening wordt gehouden met de punten die hier werden besproken. Een andere weg is er niet. Er is een *master-plan* nodig met respect voor de dagvisserij.

Mijnheer de Voorzitter, omdat de begroting voor 1994 onze vissers niet eens het zout in hun patatten gunt, kunnen wij ze, zelfs met heel veel goede wil, niet goedkeuren. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Bourgeois.

De heer Bourgeois, minister van de Kleine en Middelgrote Ondernemingen en Landbouw. — Mijnheer de Voorzitter, aan de toon van dit debat te horen, is het wel duidelijk dat er moeilijkheden zijn in de landbouwsector. Ik ben blij met de belangstelling voor dit debat. Er was overigens ook in de commissie veel interesse voor de problematiek van de landbouw. Zowel in de kamers als in de senaatscommissie hebben wij zeer uitvoerig gediscussieerd. Alle materies zijn aan bod gekomen. De heer Maertens heeft misschien wel gelijk wanneer hij beweert dat er iets te weinig aandacht voor de zeevisserij is geweest.

Het kamer- en senaatsverslag geven een uitstekend beeld van de actuele situatie in de landbouw, de zeevisserij en de KMO-bedrijven. Ik feliciteer de heer Matthijs voor zijn verslag dat meer dan behoorlijk is. Hij heeft hier bovendien een kort maar volledig overzicht gegeven van alle punten die voor de landbouwsector van belang zijn en gewezen op de belangrijke hervorming die in de landbouwsector plaatsvindt in deze zeer moeilijke tijden. Onze landbouwsector heeft tegelijkertijd te kampen met een zwakke economische markt, met een herstructurering van het departement zowel ingevolge de regionalisering als door een inwendige reorganisatie, met een Europese landbouwhervorming en bovendien met een hervorming op wereldvlak in het kader van de

Uruguay-Round. De sector werd ook geconfronteerd met het Blairhouse-akkoord waar de Verenigde Staten zich opstelden tegen Europa, maar het heeft dan toch geleid tot de ondertekening van de GATT-overeenkomst. Dank zij de goede synthese van de rapporteur hoef ik niet op alle punten terug te komen. Aan degenen die zich afvragen waar de landbouw naartoe gaat, kan ik zeggen dat zij op mij en op mijn departement kunnen rekenen. Ik ben fier op mijn departement dat alles doet om tegemoet te komen aan de noden van de landbouw. Tijdens de veertien dagen Raad van de EU die ik zojuist achter de rug heb, heb ik kunnen vaststellen dat mijn medewerkers inderdaad een keurkorps vormen. Zonder te overdrijven kan ik zeggen dat mijn medewerkers op het departement van Landbouw en Middenstand een hoger niveau hebben dan die van vele andere ons omringende Europese landen.

In het voorbije jaar zijn wij bijzonder actief geweest. Wij hebben een federaal KMO-plan uitgewerkt. In het tweede deel van het jaar hebben wij een Europees KMO-plan opgesteld, het zogenaamde Belgische memorandum «KMO, motor voor economische groei». We hebben ook een plan voor de landbouw ontworpen dat begin juni door de Regering is goedgekeurd en dat voor de sector van de land- en tuinbouw maatregelen bevat die de gevolgen van de Europese hervorming moeten opvangen. Dit plan, dat ik al herhaalde malen aan het Parlement heb kunnen voorstellen, komt onder meer tegemoet aan het inkomensverlies en aan de zwakke structuur van onze bedrijven waarvoor de Europese hervorming te weinig aandacht had. Wij zijn volop bezig met de realisatie zowel van het Europees plan voor de KMO's, het federale plan als ons eigen plan voor de landbouw. Ik heb aan de commissie reeds voorgesteld om begin volgend jaar een verslag over de stand van zaken te bespreken.

Aan de heer Houssa, de voorzitter van de commissie, wil ik het volgende zeggen. Lang voor de andere landen hadden wij reeds het plan opgevat om de nadelige gevolgen van de Europese hervormingen voor onze landbouwers op te vangen. Ikzelf en de hele Regering hebben ter zake steeds een duidelijke lijn gevolgd. Op basis van studies van de diensten van mijn departement waren wij ervan overtuigd dat het Europees landbouwbeleid de inkomens van onze landbouwers ernstig zou raken en dat van het Blairhouse-akkoord van 20 november 1992 — het akkoord tussen de Europese Commissie en de Verenigde Staten — niet kan verzekerd worden dat het helemaal compatible was met de Europese landbouwhervorming, wat voor onze landbouwers nog meer nadelige gevolgen zou meebrengen.

Wij hebben dan ook steeds gepleit voor communautaire compensatiemaatregelen. In alle raden waarvan wij deel uitmaken, de Landbouwrapad, de raad Algemene Zaken en de Jumbo-raad — die de raad Algemene Zaken en de Landbouwrapad verenigt — hebben wij steeds met grote nadruk herhaald dat wij onmiddellijk na de totstandkoming van een akkoord een evaluatie wensten te maken van de gevolgen van het akkoord voor onze landbouwers. Van in het begin hebben wij geëist dat eventuele nadelige gevolgen zouden worden gecompenseerd. Gelukkig is er in de voorlaatste fase van de onderhandelingen van het GATT-akkoord een zekere toenadering ontstaan tussen de Europese en de Amerikaanse partners en is het Blairhouse-akkoord in belangrijke mate aangepast. Maandenlang hebben alle Europese landen zich daarvoor ingezet en hebben de Europese onderhandelaars zich gedocumenteerd om zich zo hard mogelijk te kunnen opstellen in de onderhandelingen met de Verenigde Staten.

Ik wil niet alle dossiers citeren, maar mij slechts beperken tot één van de belangrijkste waarmee wij steeds erg begaan zijn geweest, namelijk de verbintenissen bij uitvoer. In de periode waarop het akkoord slaat, zullen de Europese landbouwers ruim 8 miljoen ton graan meer mogen uitvoeren dan oorspronkelijk was voorzien. Hetzelfde geldt voor een groot aantal andere sectoren waaronder de zuivel en het rundsvlees. Ook de moeilijkheden, de spanningen en discussies over het Europees landbouwbeleid tussen de Verenigde Staten en Europa zijn in gevoelige mate verminderd door de vredesclausule die in het pakt met de Verenigde Staten is opgenomen. Beide partners engageren zich daarin om gedurende de eerstkomende negen jaar geen nieuwe twistpunten te berde te brengen. In tegenstelling tot de voorbije periode, waarin op allerlei terreinen van de economie telkens nieuwe conflicten ontstonden, gaan wij nu dus naar een periode van rust.

Mijnheer Houssa, ik weet wel dat de kranten graag schrijven over de houding van de Franse regering. Ik durf gerust te verklaren — er zijn weinig bijeenkomsten die ik niet heb bijgewoond — dat het niet altijd de Franse partner was, die zich stug opstelde. Ik heb, soms tot mijn grote verwondering, vastgesteld dat de Franse delegatie — zowel in de Jumbo-raad als later in de raad Algemeen Zaken — instemde met de akkoorden die werden gesloten en dat zij eigenlijk, zoals wij, alleen maar vroegen dat er compenserende maatregelen zouden worden uitgewerkt wanneer de balans voor de betrokken landbouwers negatief zou zijn. Ik was blij met houding van de Fransen waardoor wij ons op een bepaald ogenblik zelfs gesteund voelden. Ik heb de indruk dat zij, hoewel dit uit de verslaggeving in de media niet altijd is gebleken, op hun beurt gelukkig waren met de houding die wij bestendig hebben aangenomen. De ministers Claes, Urbain en ikzelf hebben, niet alleen in de Landbouwwaad, maar ook in de raad Algemeen Zaken, immers onafgebroken dezelfde lijn gevolgd en uiteindelijk een gunstig resultaat geboekt.

De heer Capoen heeft gesproken over de KMO's. Ik ben hem dankbaar dat hij waardeert wat er tot nu toe is gedaan in het departement Middenstand. Dit departement is momenteel in «gisting», het wordt totaal hervormd. Mijn uiteindelijke doel is van dit departement het «huis van de KMO en van de zelfstandigen» te maken. Ik hoop dat ik daaraan meer aandacht zal kunnen besteden nu het Belgische voorzitterschap achter de rug is. Het plan dat wij voor de KMO's hadden opgesteld is bijna volledig uitgevoerd.

Met betrekking tot Auditform kan ik de heer Capoen geruststellen, hoewel ik niet met zekerheid kan zeggen hoe het uiteindelijk zal aflopen. Het systeem wijkt volledig af van het traditionele systeem, Comform, dat verder blijft bestaan. Het gaat om een totaal ander concept. Alles draait rond de administratieve vereenvoudiging, de leesbaarheid van de teksten en vermindering van het aantal formulieren. Deze kwestie zal niet worden opgelost door een nieuw op te richten comité, maar door de administratie zelf, te beginnen bij de basis van die administratie. De Regering zal van het project, dat door minister Tobback en mijzelf zal worden uitgewerkt, een pilootproject maken dat, wanneer het lukt, op alle departementen kan worden toegepast. Het project houdt in dat hoge ambtenaren van zeven andere departementen en parastatalen instellingen, die veel in contact komen met zelfstandigen en KMO's onder leiding van de secretaris-generaal van het departement van Middenstand een permanente controle zullen uitoefenen ten einde de vooropgestelde doeleinden te bereiken. Ik verwacht dat dit de administratieve rompslomp zal halveren. Het gaat dus werkelijk om een sluitend initiatief dat niet veel kost en dat van zeer nabij wordt gevolgd. Ik ben ervan overtuigd dat de Regering daarvoor aandacht zal hebben.

Toch moet ik waarschuwen voor een te sterke dramatisering van de toestand. De Regering zou meer belang moeten hechten aan de kleine en middelgrote ondernemingen omdat zij in de toekomst toch de meeste tewerkstelling zullen creëren. Via de kranten hebben wij inderdaad vernomen dat de grote ondernemingen toegeven dat van hen geen verdere tewerkstellingscreatie moet worden verwacht. Dit fenomeen wordt algemeen aanvaard, niet alleen in ons land, maar in alle Europese landen. Grote ondernemingen zullen zich in de toekomst nog enkel bezighouden met opsplitsing, rationalisering, vermindering van de tewerkstelling en informatisering. Ik wil het in dit verband liever niet hebben over verplaatsing van de produktie naar andere landen.

Ik verwijs naar de Europese Top van Edinburgh en van Kopenhagen en naar het Witboek dat naar aanleiding van de Europese Top in Brussel werd opgesteld, waaruit blijkt dat het relance-initiatief van de Europese Commissie steunt op de levenskracht van de KMO's. Op 11 november heb ik voor de eerste maal in de geschiedenis van de Europese Unie op Europees niveau een KMO-raad georganiseerd. Op deze raad, waaraan alle landen hebben meegewerkt, is het besef gegroeid van de nood aan een specifiek Europees programma voor de KMO's.

Wellicht wordt van mij niet verwacht dat ik uitgebreid inga op de problematiek van het sociaal statuut. De bewering van de heer Capoen in verband met het pensioen verwondert mij. De uitvoering van de zogenaamde vijfde fase, de aanpassing aan het gewaarborgd inkomen voor bejaarden, gaat in op 1 juli 1994. Dit

jaar werd het minimumpensioen verhoogd met 15 000 frank per jaar en dezelfde stijging mag worden verwacht in 1994. Op dat ogenblik zal het niveau van het gewaarborgd inkomen bereikt zijn.

Ik durf mij niet uit te spreken over een eventuele volgende fase, noch over een aanpassing van de kinderbijslag voor het eerste kind. Een dergelijke beslissing moet degelijk worden overwogen. Deze inspanning zou 3 tot 4 miljard kosten en zou moeten worden gerealiseerd via de bijdragen van de zelfstandigen. Het is wellicht niet het gepaste ogenblik om tot een dergelijke verhoging van de bijdragen over te gaan. De problematiek van het sociaal statuut moet verder worden geanalyseerd om een evenwichtige inspanning te realiseren. In het kader van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie, heb ik een congres georganiseerd over het sociaal statuut van de zelfstandigen in alle Europese landen. Dit heeft ons ideeën bijgebracht en ons doen inzien dat het werk moet worden verdergezet.

Mijnheer Cuyvers, u hoeft mij niet te overtuigen van het belang van het thema van het dierenwelzijn, niet alleen omdat dit thema actueel is, maar omdat ikzelf hiervoor zeer gevoelig ben. De eerste twee punten op de agenda van de eerste raad die ik in Europees verband heb voorgezeten, waren respectievelijk hormonen en dierenwelzijn. De Europese Commissie heeft concrete voorstellen gedaan. Een voorstel van richtlijn over het slachten van dieren, werd vorige week goedgekeurd. Voorts werd een voorstel ingediend over de behandeling van dieren bij transport.

Drie delegaties, Frankrijk, Italië en Spanje, hebben zich verzet tegen de behandeling van deze richtlijn en wij hebben moeten vaststellen dat wij haar in deze zitting niet meer konden behandelen, tot grote ontgoocheling van mijzelf en vele anderen. Het ligt echter niet zo eenvoudig als we soms denken en er worden zeer ernstige economische belangen ingeroepen wanneer we een dergelijk thema durven bespreken. Uitgesteld is natuurlijk niet altijd verloren en sommige problemen moeten rijpen.

Er werden ook zeer concrete vragen gesteld over mijn wetsontwerp. Het is teruggekomen van de Raad van State en ingevolge zijn advies moet er heel wat worden aangepast. Zoals u weet is dit een moeilijke materie, maar wij hopen het wetsontwerp in de loop van januari in de Senaat in te dienen. Intussen zitten wij niet stil op andere gebieden. Een koninklijk besluit in verband met dieproeven is reeds gepubliceerd of zal binnenkort worden gepubliceerd. Ik hecht daar ook zeer veel belang aan.

Ik ben blij dat de heer Capoen is ingegaan op de problematiek van de braaklegging die hem zeer ergert. Zij ergert mij overigens ook. Op het ogenblik merken wij er nog niet zo veel van, maar wanneer u het landschap van bijvoorbeeld Denemarken bekijkt, dan ziet u wat het in de praktijk betekent. Mijn Franse collega staat nu reeds voor 1 000 000 ha braaklegging, in België gaan wij naar 20 000 ha. Het wordt dus concreet. Mijn optie is dubbel. Op het ogenblik kunnen wij braaklegging niet vermijden. Wij zitten met een overproduktie die wij moeten afremmen en het is niet eenvoudig daarin een evenwicht te vinden.

In de silo's ligt 30 miljoen ton graan opgestapeld en in koelinstallaties 600 000 ton vlees. Dat kost veel geld en wij moeten dat overschot kwijt geraken. Het op de markt brengen tegen de zeer lage wereldmarktprijs lokt reacties uit van derde landen vooral van ontwikkelingslanden waar de produkten normaal worden verkocht. De boeren uit deze landen zeggen dat het hen onmogelijk wordt gemaakt daardoor normaal te produceren.

Ik ben echter ook blij dat eveneens werd verwezen naar andere mogelijkheden, zoals de biologische landbouw. Wij moeten pleiten voor een multifunctionaliteit in de landbouw, dit wil zeggen niet alleen meer grondstoffen voor de voeding produceren, maar ook produceren voor de non-foodsector en eventueel zelfs voor vervangende energieprodukten.

Bovendien moeten wij de landbouw een belangrijke rol geven in het natuurbewoud, maar meer nog in het natuurbeweer. Wij zijn nog niet zo gewend aan het begrip «beheer», maar een dergelijke politiek wordt reeds op grote schaal toegepast in landen als Oostenrijk, Zwitserland, Zweden en Noorwegen. Daar is natuurbeweer een gewone opdracht voor de landbouw en wij moeten ook in die richting evolueren. Gelukkig hebben wij in de laatste Europese Raad vorige week, in verband met braaklegging, een

aantal maatregelen kunnen nemen die een grotere flexibiliteit, een zekere vorm van soepelheid in de braaklegging brengen en ook meer mogelijkheden voor non-foodproductie geven. Ik hoop dat de uitvoering van deze maatregelen een zekere verlichting voor de sector zal betekenen.

Ik ga nog even in op wat de heer Maertens heeft gezegd. Ik dank hem ervoor dat hij zo uitgebreid over de visserijsector heeft gesproken. Het doet me ook genoegen dat hij op prijs stelt wat wij voor de vissersvloot reeds hebben gerealiseerd.

Ik heb hier reeds begin dit jaar gezegd dat er een beleidsplan moet komen voor de visserij. Ik heb dit trouwens eveneens verkondigd te Brugge en aan de mensen uit de sector.

Na heel moeilijke en langdurige onderhandelingen werd in december vorig jaar de nefaste beslissing genomen de vloot met meer dan 30 pct. af te bouwen. Op het huidige ogenblik is de vloot echter gestabiliseerd en tot eind 1996 moet dit zo blijven. Dit blijkt trouwens uit de tabel die in het verslag is opgenomen. De beslissing van het beheerscomité werd pas veertien dagen geleden door de commissie goedgekeurd, vorige week gepubliceerd. Zolang de officiële fase niet was doorlopen kon ik moeilijk aan een beleidsplan werken. Ik hoop dat u daarvoor begrip hebt. Nu moeten alle bevoegde instanties overtuigd worden van de noodzaak aan samenwerking.

Ik zal wellicht geen moeilijkheden hebben met het provinciaal bestuur, maar ik moet eveneens overleg plegen met de federale ministers en met vertegenwoordigers uit de sector. Bovendien moet ik de medewerking krijgen van de Europese instanties en van de Vlaamse Regering. Zij beschikt immers over de meeste fondsen om in deze sector iets te verwezenlijken.

Mijnheer Maertens, u hebt gevraagd wat de accenten zijn van het wetenschappelijk onderzoek en u wenst een meer milieuvriendelijke visserij. Dit zijn in eerste instantie Europese aangelegenheden, waarmee de commissie intens bezig is. Persoonlijk ben ik heel bekommerd om de leefbaarheid van de visbestanden; gelukkig wordt daarmee rekening gehouden in het bepalen van TAC'S en quota. Deze worden elk jaar opnieuw, op basis van wetenschappelijk onderzoek, bepaald. Er zijn belangrijke reducties in de vangstmogelijkheden en dit zal uiteraard gevolgen hebben.

U sprak over een reglementering voor het beroep van visverkoper. Dit kan evenwel alleen op vraag van de beroepssector. Ik heb op dit vlak geen initiatiefmogelijkheid.

Tot slot wil ik nog enkele opmerkingen maken over de varkenspest. Er is absoluut geen uitbreiding van de haarden; er is deze week slechts één haard bijgekomen. Die is evenwel op grotere afstand ontstaan. Wij hebben het fenomeen onder controle, maar er mag geen enkel risico worden genomen.

Er heerst in deze streek inderdaad een ernstig structureel probleem, maar er werden maatregelen genomen in overleg met de Europese instanties. Wij hebben gisteren toestemming gekregen om een opruiming te doen binnen de beperkte schutskring.

Wij moeten de druk op het terrein zeer sterk verminderen.

Het moet nog officieel worden vastgelegd, maar informeel weten wij dat de Europese Unie zou akkoord gaan met een vergoeding van 75 pct. in plaats van de normale 50 pct.

De varkens die zich buiten de schutskring bevinden, zouden in het commercieel circuit mogen worden verkocht zodat binnenkort het dierenbestand in de streek van Wingene fel zal zijn afgeslankt waardoor wij de plaag hopelijk kunnen uitroeien, wat wij tot op heden, zelfs met de genomen maatregelen, niet konden waarborgen. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Maertens.

De heer Maertens (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, mag ik er nog één vraag aan toevoegen? Mogen wij erop rekenen dat er tegen einde 1994 eindelijk een beleidsnota over de visserij zal zijn?

De heer Bourgeois, minister van de Kleine en Middelgrote Ondernemingen en Landbouw. — Ik zal alle initiatieven nemen om de bevoegde instanties tot samenwerking over te halen. Als ik daarin slaag, zal men waarschijnlijk nog vóór het einde van 1994 beschikken over deze beleidsnota.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verberckmoes.

De heer Verberckmoes (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, wij hebben vernomen dat er een akkoord zou zijn gesloten in het kader van de GATT-onderhandelingen over de Europese landbouw, maar hierover hebben wij tot op heden weinig informatie.

Vermits de minister voorzitter was van de Raad, zal hij ongetwijfeld in staat zijn hierover een uitvoerige toelichting te verstrekken.

Ik stel voor dat de minister de verenigde commissie van Kamer en Senaat zo spoedig mogelijk samenroept, zoals in het verleden nog is gebeurd, om verslag uit te brengen over deze belangrijke gebeurtenis.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Bourgeois.

De heer Bourgeois, minister van de Kleine en Middelgrote Ondernemingen en Landbouw. — Mijnheer de Voorzitter, ik meende dat ik dat daarnet al had voorgesteld. Hoewel ik niet bevoegd ben om de commissies samen te roepen, ben ik altijd ter beschikking.

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de bespreking van de sectie Landbouw, verklaar ik ze voor gesloten.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion de la section Agriculture, je la déclare close.

Wij vatten de bespreking aan van de sectie Ontwikkelingssamenwerking.

Nous abordons la discussion de la section Coopération au Développement.

De heer Pataer, rapporteur, verwijst naar zijn verslag.

Het woord is aan de heer Kuipers.

De heer Kuipers (VU). — Mijnheer de Voorzitter, deze bespreking over Ontwikkelingssamenwerking is de eerste na 14 juli 1993, de dag waarop onze Staat in grote mate werd gefederaliseerd. Uit die invalshoek wil en moet ik ook deze begroting beoordelen.

De uitgangspunten van de Volksunie met betrekking tot ontwikkelingsamenwerking zijn vijfvoudig.

In de commissie hebben wij voldoende tijd gehad om ook detailpunten naar voren te schuiven en de samenwerking in de commissie is meer dan voorbeeldig te noemen. Wij komen er voldoende aan bod en hoeven dus niet alles te herhalen in de openbare vergadering.

Laten wij het eerst even hebben over de federalisering. In de nota van de Vlaamse Raad merkt men dat het Vlaams ontwikkelingsbeleid vanaf 1994 vorm krijgt en dat 140 miljoen kredieten en 10 miljoen noodhulp zijn ingeschreven in de Vlaamse begroting. Nu reeds behoort ontwikkelingshulp zij het gedeeltelijk tot de bevoegdheden van de Gemeenschappen. Denken wij maar aan VVOB, aan wat er in de universiteiten gebeurt, aan verschillende specifieke projecten, enzovoort.

Tot op heden geschiedt ontwikkelingssamenwerking voor een overgroot gedeelte nog in de sfeer van een verouderd, Belgisch-francofoon buitenlands handelen en denken. Dat soort van handelen en denken werd eigenlijk — ik herhaal het — op 14 juli beëindigd. Tijdens de jonge groei van het departement Ontwikkelingssamenwerking, heeft men de ontwikkelingssamenwerking altijd als een aanhangwagen gehecht aan een verouderd Franstalig buitenlands beleid. Laten we nu beginnen met een herschikking van de begroting. Het overhevelen naar de Gemeenschappen van de kredieten voor voorlichtings- en ontwikkelingseducatie is een eerste stap. Wie neemt het initiatief? Er moet immers overleg worden gepleegd tussen de Gemeenschappen en de minister van Ontwikkelingssamenwerking om na te gaan hoe deze begroting kan worden opgesplitst, hoe in de komende jaren overlappingsen kunnen worden vermeden.

Een tweede prioritaire punt voor de Volksunie is de voorrang voor de allerarmsten. Premier Dehaene verklaarde vorig jaar op de Conferentie voor milieu en ontwikkeling in Rio de Janeiro dat

ons land ernaar streeft zo spoedig mogelijk die fameuze 0,7 pct. te bereiken. Hoever staan wij op het ogenblik van die 0,7 pct. af? Welke middelen worden hiervoor de komende jaren uitgetrokken? Laten we duidelijk zijn. Wij ontwikkelen ook met andere begrotingen. Denken we maar aan de vredesinzet. Maar bundelen we voldoende en bijtijds onze krachten?

Een ander probleem in dat verband is de versnippering van de kredieten voor ontwikkelingssamenwerking. Vorig jaar verleende België nog hulp aan 130 landen; 100 van die landen moesten het met minder dan 100 miljoen frank per jaar stellen. Daartegenover stonden de drie grote Afrikaanse ontvangende landen, Zaïre, Burundi en Ruanda, die met zowat de helft van de bilaterale steun gingen lopen. Hoeveel staat het met het concentratiebeleid? Hoe zal dat de eerstvolgende vijf jaar evolueren?

Ten derde, volgens de Volksunie moet de eerbiediging van de mensenrechten en een opgevoerde verantwoordelijkheid van de betrokken landen centraal staan in de ontwikkelingssamenwerking. De doelgerichte interventieplanning met de strikte spelregels die de Wereldbank ontwikkelde, moet daarbij onze richtsnoer zijn. Hoe erg de situatie soms ook is, toch kunnen wijer niet naast dat in vele gevallen, zoals in Zaïre, noodhulp systeembevestigend is en zodoende de mensenrechten eigenlijk ontkent. Die rechten zijn immers het resultaat van een lange opbouw. Honger — het thema van de jongste NCOS-campagne — is inderdaad geen toeval. Ieder volk, iedere streek op deze wereld kan en zou moeten instaan voor de eigen voedselproductie. Zolang dat niet kan, kan er in feite geen sprake van echte ontwikkelingsamenwerking.

Een eerste economie, gericht op voedselproductie, moet dus blijven centraal staan. Wanneer dit niet mogelijk is binnen de dikwijls onnatuurlijke grenzen van één land, moet die voedselpolitiek op regionaal vlak worden gevoerd. Ik denk hierbij, bijvoorbeeld, aan het gebied rond de Grote Meren in Midden-Afrika.

Hetzelfde geldt voor de mensenrechten. Wij kunnen niet meer buiten de zorg voor de eerbiediging van de mensenrechten in de ontwikkelingslanden. Wij menen dat het leger hierbij een onvervangbare rol kan spelen. Dat het niet steeds zo is hebben wij helaas weer eens kunnen vaststellen in Afrika.

Mijnheer de staatssecretaris, u kent mijn ideeën, ik weet dat ze ook de uwe zijn. Onze Westeuropese militaire academie moet breder worden opengetrokken naar ontwikkelingssamenwerking. Het verheugt mij dan ook dat de minister van Landsverdediging hier aanwezig is. Wij moeten niet bij de marginale «opleidingske» van soldaten via het systeem van hier en daar studiebeurzen uit te delen blijven staan. De militaire academie heeft een fundamentele rol te spelen bij het vormen van beschermende, ordehandhavende kaderleden voor de ontwikkelingslanden. De beginnende democratie mag niet wegdeemsteren onder militair geweld. Had Burundi een goed omkaderd democratisch ingesteld leger gehad, dan was de democratisch verkozen president heel waarschijnlijk niet vermoord.

Ik geef grif toe dat ik tien jaar geleden deze gedachten niet op de tribune van het Parlement zou hebben durven uiten. U hebt trouwens hetzelfde gezegd. Men zou ons weg hebben gehoord. Ik herinner mij dat ik bij mijn terugkeer uit El Salvador dergelijke ideeën heb geopperd en dat de toenmalige minister van Buitenlandse Zaken, de heer Tindemans, vroeg om ze nog eens te herhalen. Ik kreeg toen heel wat tegenwind uit de zogenaamde weldenkende progressieve hoek. Dat neemt niet weg dat wij nu, zonder begooit te worden, deze gedachten naar voren kunnen brengen. Wij moeten ze echter ook toepassen.

Tenslotte wil ik hier toch ook even wijzen op het bestaansrecht van ieder volk. Ik ben een volksnationalist in die zin dat ieder volk waar ook ter wereld recht heeft op zelfbestuur. Afrika met zijn 54 onnatuurlijke Staten zal de komende eeuwen volop in de branding staan als wij niet meteen de rechten van ieder volk dat daar leeft erkennen. Dat moet concreet vorm krijgen. Zo heb ik een parlementaire vraag gesteld over het toekennen van studiebeurzen in het piepkleine Ruanda. Wij dachten nochtans een vrij sluitend systeem te hebben uitgewerkt, maar we zien dat de streken in het zuiden van het land toch nog worden genegeerd en dat het noor-

den, de streek van de president, met het leeuwendeel gaat lopen. Ik pleit ervoor om in de hele ontwikkelingssamenwerking antropologisch te vertrekken bij het volk en nergens anders.

Nu nog een paar kleine vragen. Het rommelt in het VVOB. De in de ontwikkelingssamenwerking opgebouwde onderwijsanciënniteit geldt niet voor het onderwijs in België. Kan daaraan niets worden gedaan?

Een ABOS-studiebeurs betaalt het verschil tussen het gewone inschrijvingsgeld en de werkelijke studiekosten. Voor heel wat Franstalige universiteiten is dit een gedroomde weg om hun studentenaantal op te drijven zodat zij hun omkadering kunnen behouden. In Franstalig België studeren vele studenten die hier niet thuishoren en die later in het Westen blijven hangen. De kandidaturen en de meeste licenties moeten voor hen niet worden opengesteld. Er zijn in de ontwikkelingslanden voldoende universiteiten om die opleiding te verzorgen. Het ligt wel anders voor het verwerven van een doctoraatstitel of voor specialisaties. Alleen al in het Leuvense zijn er 42 Afrikaanse artsen actief in de ene of de andere praktijk die zij beter in Afrika zelf zouden uitoefenen.

Mijnheer de staatssecretaris, ik wil dit hoofdstuk mensenrechten beëindigen met het vragen van uw aandacht voor het groeiend aantal malafide netwerken in de mensenhandel. We kennen allemaal de Manilla-lijn en de Lagos-lijn. Grote advocatenbureaus in Lagos komen met advocaten van hier overeen een mensenhandel op te zetten. Die mensen komen dan terecht in de bouw, in de prostitutie, in de horecasector enzovoort. Zo zijn er in ons land alleen de jongste drie jaar 2.500 Nigerianen gestrand. Via de asielwetgeving die misbruikt wordt, komen die mensen hier terecht en belanden uiteindelijk in het subproletariaat van West-Europa. Slechts een zeer gering percentage keert terug naar het vaderland. Zou het niet beter zijn vanuit Ontwikkelingssamenwerking ontradringsprogramma's op te zetten in Lagos en elders?

Terloops gezegd, Lagos is ter zake belangrijker dan Kaapstad. Ieder jaar komen uit westelijk Afrika zowat 170.000 reizigers naar de belangrijkste Europese luchthavens via een veertigtal vluchten per week. Die malafide advocatenkantoren en allerlei nepfirma's laten aldus in Europa duizenden Afrikanen, Aziaten, Pakistanen en Indiërs enzovoort stranden.

Een voorbeeld. In het Leuvense heeft zich een Iraanse gevestigd die zich in de mensenhandel heeft gespecialiseerd. Hij beschikt over een driehonderdtal kamers verspreid over een dertigtal eigendommen. Vanuit zijn immobiliënnactiviteit pooit hij, letterlijk, al die mensen via de asielwetgeving en met OCMW-geld.

Ontwikkelingssamenwerking zou ter plaatse ontradringsprogramma's moeten ontwikkelen om de toekomstige slachtoffers te lichten. Ik zou nog tientallen voorbeelden kunnen geven van mensen die denken in West-Europa de hemel op aarde te vinden.

Mijnheer de staatssecretaris, u en heel de vergadering, wij weten wel beter! (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Ulburghs.

De heer Ulburghs (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, ondanks de kritische bedenkingen in de commissie voor de Ontwikkelingssamenwerking, ondanks de resolutie van vorig jaar om een verhoging van de middelen te vragen, waarmee een groot aantal parlementsleden akkoord ging, ondanks de blijvende vraag van organisaties voor ontwikkelingssamenwerking voor meer steun, ondanks de inzet van onze staatssecretaris die algemeen geacht wordt voor zijn werk, constateren wij toch een dalende trend in de middelen voor ontwikkelingssamenwerking.

De heer Verschuere (SP). — Mijnheer Ulburghs, als ik u goed begrijp blijft u een pleitbezorger van de 0,7-fetisj. Wij maken echter een economische crisis door waardoor de Staat over minder middelen beschikt. Wij moeten de Maastricht-norm halen en de hele bevolking moet inleveren. Toch blijft u pleiten voor een stijging in absolute cijfers van de middelen voor ontwikkelingsamenwerking.

Ik heb een ander voorstel. Wij kunnen ook zuiniger te werk gaan. Dat weet ik uit de ervaring die ik heb opgedaan bij bezoeken aan talrijke projecten, zowel van multinationals als van kleine NGO's. Ooit heb ik een project in de brousse bezocht dat geleid

werd door een dienstweigeraar en zes miljoen heeft gekost. Na twee jaar kwam de jongeman naar huis en van de ontwikkelings-samenwerking bleef er niets meer over.

Zo zijn er tientallen projecten. Ik ben het daarom volkomen eens met de staatssecretaris dat wij op de eerste plaats zuiniger met ons geld moeten omspringen en onze steun veel meer moeten centraliseren. Het is waar dat wij op het ogenblik slechts 0,36 pct. van ons BNP aan ontwikkelingssamenwerking besteden, maar als wij elke frank twee keer omkeren vooraleer hem te besteden, dan halen wij ruim de 0,7 pct.

De heer Ulburghs (Agalev). — Mijnheer Verschuere, ik zie veel positiefs in uw tweede voorstel waarin u de nadruk legt op de kwalitatieve aanpak, de kleinschaligheid en de voorrang voor de reële noden van de bevolking.

De heer Verschuere (SP). — Dan moet u ook de conclusie trekken, mijnheer Ulburghs, en niet vasthouden aan uw eis om de middelen voor ontwikkelingssamenwerking in absolute cijfers te doen groeien.

De heer Ulburghs (Agalev). — Ik herhaal hier enkel wat het NCOS van ons vraagt in een brief die ook u waarschijnlijk werd toegestuurd. Als ik mij niet vergis werkt u overigens samen met deze organisatie. Samen met het NCOS en een groot aantal organisaties voor ontwikkelingssamenwerking betreuren wij die dalende trend.

Mijnheer Verschuere, als er moet worden ingeleverd dan zult u het toch met mij eens zijn dat dan voor alles moet worden begonnen met de strijd tegen de grote fraude. Het laatste wat een rijk, beschaafd land zou mogen doen, is een inlevering vragen van de zwaksten, zowel in eigen land als in de derde wereld. Waar of niet waar, mijnheer Verschuere?

Wij blijven pleiten voor een meer intense en een betere Noord-Zuid samenwerking. In 1994 zal de begroting voor ontwikkelingssamenwerking nog 20,276 miljard bedragen. Op het eerste gezicht betekent dat een verhoging met 309 miljoen frank of anderhalf procent meer dan wat in 1993 ter beschikking werd gesteld. Ik noteer dat uw opmerking dus niet klopt, mijnheer Verschuere, want wij constateren dus een verhoging ten opzichte van vorig jaar. De eigenlijke besparing was echter gerealiseerd in 1993, toen de middelen werden teruggebracht van 21,624 miljard frank tot 19,967 miljard frank, of een vermindering met ruim 1,5 miljard frank in vergelijking met vorig jaar. Overigens werd de inflatie voor 1993 op 2,5 pct. geschat. Er is dus een reële achteruitgang van de omvang van de middelen. Alleen al voor een status quo zou een verhoging met 200 miljoen frank noodzakelijk zijn.

Uitgaande van de veronderstelling dat de bijdragen van de andere ministeries ongeveer op hetzelfde niveau zullen liggen als vorig jaar, zal de totale ontwikkelingssamenwerking voor 1994 krap 30 miljard Belgische frank bedragen. Volgens recente berekeningen zouden wij daarmee plots 0,44 pct. van het BNP bereiken. Dit flatterende percentage komt niet voort uit een stijging van de reële middelen voor ontwikkelingssamenwerking, maar uit een voorzien daling van het BNP. Wij staan dus nog zeer ver van het percentage van 0,7 van het BNP. Deze achteruitgang dreigt België in een slecht daglicht te plaatsen op internationaal vlak en vooral bij de bevolking van het zuidelijk halfrond en bij de ontwikkelingsorganisaties in eigen land.

Ik kom nu tot de kwalitatieve aspecten van de ontwikkelingssamenwerking waarop de heer Verschuere ook de nadruk wil leggen. De zorg voor de kwaliteit is inderdaad terecht, maar mag geen alibi vormen om de kwantiteit van de middelen drastisch te doen dalen. Ik verwacht dat die in de volgende jaren, vooral wanneer de staatssecretaris zou worden vervangen, wat wij niet hopen, drastisch zullen worden verlaagd.

De beleidsnota's en de recente informatiebrochure van de staatssecretaris bevatten belangrijke kwalitatieve aanzetten zoals nieuwe thema's, een studiebeurzenbeleid en zelfvoorziening waarover de heer Kuijpers daarstraks heeft gesproken. Hij had het voorts ook over de regionale samenwerking en over het belang van de kleinschaligheid in de landbouw. Een samenhangend plan op lange termijn vergt echter formeel overleg tussen de betrokken

departementen zoals Financiën, Landbouw, Begroting, enz. Dat gebeurt misschien, maar ik weet niet of het voldoet op het vlak van de kwalitatieve benadering. Kwaliteitsverbetering vereist ook evaluatie en begeleiding van projecten en NGO's en de nodige middelen.

Mijnheer Verschuere, ook een kwalitatieve aanpak en kleinschaligheid kosten geld. Deze kleinschalige aanpak, vooral van veldwerkers, is niet zo gemakkelijk. Daar komt heel wat energie en dynamisme bij kijken.

De heer Verschuere (SP). — Mijnheer Ulburghs, wanneer men vooraf weet dat een bepaald project staat of valt met iemand die twee jaar ter plekke blijft en waarvan men weet dat hij niet zal worden opgevolgd, moet men het gewoon niet starten. Ik heb kleinschalige projecten bezocht in Dakar in Senegal, waar men de mensen met een emmertje en gietertje leert planten. Dat wordt als volgt georganiseerd. De eerste twee jaren leerde men aan hoe te planten; de twee volgende jaren waarom en wanneer dit moet en de twee volgende jaren gebeurt er niets meer omdat er geen opvolging is.

De heer Ulburghs (Agalev). — Mijnheer Verschuere, ontwikkelingswerk veronderstelt ook een pedagogische aanpak en trouw. Welke afgestudeerde ontwikkelingshulpers zijn bereid dit te doen, behalve de missionarissen en hun medewerkers?

Ik herhaal dat kwaliteitsverbetering evaluatie vereist, begeleiding van de projecten en van de NGO's en de nodige middelen. Een goed beheer mag zeker geen alibi zijn om te snoeien in de budgetten voor de NGO's en de multilaterale organisaties. In die zin zijn de NGO's van het Zuiden die u voor ogen hebt, onvervangbaar. De vraag is echter of zij zullen kunnen optornen tegen de grootschalige bedrijven in de rijke landen die het Zuiden overspoelen met hun handel en hun landbouwproducten.

Ik heb het dan nog even over de mensenrechten. Bij de bevestiging van de officiële relaties met en de ontwikkelingssamenwerking in landen waar de mensenrechten worden geschonden dreigt de bevolking tweemaal het slachtoffer te worden. Daarom moeten voor dictatoriale regimes, waar de mensenrechten met voeten worden getreden, alternatieve kanalen worden aangeboord. De bevolking en de ontwikkelings-samenwerkers die in uiterst moeilijke omstandigheden trouw blijven aan die bevolking, moet men blijven steunen.

Voor de grote noden moeten structurele oplossingen worden geboden. De hulp aan het Zuiden mag zich niet beperken tot noodhulp of crisisinterventies. Er moet een structurele samenwerking worden uitgewerkt waarbij de bevolking zelf meer wordt betrokken en meer kansen krijgt. Wij kanten ons dan ook tegen het recente voorstel om de begroting van Defensie te verhogen teneinde het departement toe te laten te assisteren bij ontwikkelingssamenwerking, behalve dan in uitzonderlijke gevallen. De middelen moeten worden gehaald in de begroting van Landsverdediging zelf.

Mijnheer de Voorzitter, het lot van het rijke Noorden is onlosmakelijk verbonden met dat van het arme Zuiden. Milieuproblemen, migraties, vluchtelingen, honger, gebrek aan huisvesting, massale werkloosheid zijn zowel problemen van het Noorden als van het Zuiden. De verarming van het Noorden houdt gelijke tred met de verarming van het Zuiden. Solidariteit is daarom van levensbelang.

Wanneer wij het Zuiden aan zijn lot overlaten, zal het Noorden de rekening vroeg of laat moeten betalen. Wanneer het budget voor Ontwikkelingssamenwerking wordt verminderd, zullen wij hiervan de weerslag ondervinden, de *Fortress Europ* ten spijt.

Deze globale en betere ontwikkelingssamenwerking is een opgave voor de voltallige Regering. Op dit vlak koesteren wij grote verwachtingen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Derycke.

De heer Derycke, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, ik zal trachten de aangehaalde thema's in het kort toe te lichten.

In een globaal perspectief bestaan er in de Senaat weinig politieke meningsverschillen over het concept van de Belgische ontwikkelingssamenwerking. Ik heb begrip voor de aandrang waarmee sommige leden blijven streven naar de 0,7 pct. norm. De eerlijkheid gebiedt mij echter te zeggen, zoals de heer Verschueren, dat door rationalisering veel meer kan worden bereikt met dezelfde middelen. Na twee jaar op het departement kan ik daarvoor inmiddels de nodige bewijzen leveren.

De vraag naar rationalisering, beter beheer, co-responsabilisering en medeverantwoordelijkheid is aan de orde van de dag en is ook wenselijk met het oog op de publieke opinie. Vanuit een bepaalde hoek van de publieke opinie wordt al te vaak kritiek geleverd op de ontwikkelingssamenwerking. Het is mijn taak om samen met het Parlement een verdedigbaar en sterk Belgisch ontwikkelingssamenwerkingsbeleid te realiseren dat voldoende aandacht krijgt en steun geniet vanwege de publieke opinie. De ratio van iedere politiek is immers de steun van de kiezer.

De Regering zal nooit toegeven aan een populistische chantage op het vlak van de ontwikkelingssamenwerking en het Parlement zal dit evenmin doen.

Zoals de heer Ulburghs zegde, moet het Noorden inderdaad verantwoordelijkheid blijven opnemen ten opzichte van het Zuiden. Ons land doet dit overigens beter dan om het even welk ander land. De Belgische bijdrage aan ontwikkelingssamenwerking is er in verhouding de hoogste ter wereld. Bijna 82 pct. van onze middelen voor ontwikkelingshulp gaan naar Afrika. Geen enkel land doet ons dit na. Het is soms bijzonder moeilijk, maar wij nemen de uitdaging aan, terwijl de meeste landen mentaal vaandelvluht plegen in Afrika.

Het verheugt mij dat de minister van Landsverdediging aanwezig is. Dit zal ons toelaten de bedoelingen toe te lichten van de relatie tussen ontwikkelingssamenwerking en Landsverdediging.

In de eerste plaats wil ik het echter hebben over de federalisering.

Mijnheer Kuipers, ik ben bereid om constructief overleg te plegen met de Gemeenschappen en de Gewesten over een mogelijke samenwerking voor ontwikkelingssamenwerking. In de derde fase van de staatshervorming blijft de ontwikkelingssamenwerking een federale materie. Hieraan zal ik mij, bewust, strikt houden omdat ik mij ervan bewust ben dat men moet beschikken over voldoende kritische massa opdat de hulp effect zou ressorteren, maar dat de budgettaire massa minstens even belangrijk is.

De heer Ulburghs heeft erop gewezen dat de federale overheid ongeveer 30 miljard aan ontwikkelingssamenwerking besteedt. Dit is een heel pakket om op een ordentelijke manier uit te geven. Ik ben de federale minister, moet dus mijn verantwoordelijkheid nemen en ik vrees alleen dat door een eventuele opsplitsing van dit budget over Gewesten en Gemeenschappen de financiële massa onvoldoende groot zal zijn om een draagvlak te kunnen vormen. Dit betekent daarom nog niet dat we geen samenwerkingsverband moeten aangaan, wanneer dit mogelijk is.

Collega Kuipers, ik sta echter niet toe dat men, zoals in het verleden op het departement van Wetenschapsbeleid, door het uitwerpen van een klein blikje een grote snoek probeert te vangen. Ik heb er geen moeite mee dat de Vlaamse Gemeenschap een budget voor Ontwikkelingssamenwerking uittrekt, maar ik wil dan wel met de Vlaamse Gemeenschap over bevoegdheidsafbakening kunnen spreken en ik sta in elk geval niet toe dat de Vlaamse VZW VVOB en haar Franstalige tegenpool, APEFE, de Belgische ontwikkelingssamenwerking van haar essentie ontdoen. Dit kan niet. Ik ben voorstander van VVOB en APEFE en ik geloof dat een onderwijnsinbreng in ontwikkelingslanden belangrijk is. Deze wordt overigens voor 95 pct. door het federale budget betaald.

Men mag echter de wereld niet op zijn kop zetten en bij onderhandelingen met VVOB en APEFE zal ik erop aandringen onze relaties te rationaliseren en ervoor te zorgen dat ik hen kan aanspreken om bepaalde zaken voor de federale Regering te doen. Als

federale Regering zijn wij ook bereid de financiële consequenties hiervan te dragen. Nu worden we echter geconfronteerd met een systeem waarbij deze VZW's een *free-wheeling*-politiek voeren die in grote mate door het federaal budget wordt betaald, terwijl de beslissingen door Gemeenschappen en Gewesten worden genomen. Deze toestand moet duidelijk worden opgeklaard, maar tot nader order en zolang ik minister ben blijft ontwikkelingssamenwerking een federale materie en behandel ik haar als zodanig.

Laten we realistisch zijn: 140 en 10 miljoen is op ontwikkelingsgebied peanuts. Daar kan je nauwelijks één project in Afrika mee opzetten. We moeten ons daarvan bewust zijn. Ik zal mij dus niet laten vangen door een geschiedenis van het blikje en de snoek. Ik denk overigens dat de ontwikkelingswereld en de NGO's hiervoor evenmin te vinden zijn. Ze zijn natuurlijk wel geïnteresseerd als ze een beetje Vlaams ontwikkelingsgeld kunnen meepikken. Zo zijn ze nu eenmaal, laten we eerlijk zijn.

Ik ben echter zeker bereid — en doe dat ook — met bepaalde excellenties van Gemeenschappen en Gewesten contact te zoeken om het geld op een nuttige manier te kunnen besteden. Ik geef hiervan één voorbeeld. Onlangs werden wij aangesproken door het Mekongcomité, dat in Bangkok is gevestigd en zich bezighoudt met de kuststreken en de Mekong in Thailand, Cambodja en Vietnam. Zij wilden een beroep doen op de Belgische expertise op het vlak van waterbeheersing, havenbeheer, scheepvaart en educatie op al deze terreinen. Ik heb collega Sauwens aangesproken, omdat ik wist dat er in Oostende een schoolschip ter beschikking was. Ik heb ook nagegaan of we als federale Regering met de Vlaamse Gemeenschap kunnen samenwerken om de mensen daar te helpen. Dit zou ons commercieel gezien overigens zeker ook geen windeieren leggen. Er zijn dus zeker op onderwijsvlak mogelijkheden, maar laten we deze rationeel benaderen.

Ik kom nu tot de mensenrechten. U weet dat het Parlement mij op dit vlak geen enkele marge geeft. Ik vind dit ook goed, want wij dragen de mensenrechten hoog in het vaandel. Ik denk dat wij op dit gebied, in vergelijking met andere landen, veel hebben bereikt, maar het blijft natuurlijk een voortdurende strijd om deze politiek te handhaven. Het is geen evidente politiek en zij vraagt veel begrip, creativiteit en soms ook gestrengheid. Ik hoop alleen nog altijd dat een heleboel landen ons daarin zullen volgen, omdat het dan veel efficiënter zou zijn.

In Burundi heeft ons mensenrechtenbeleid resultaat gehad. Toen onze hulp daar werd opgeschort volgden ook andere landen. Dat is het bewijs dat met de nodige preconcertatie, vooral binnen de Europese Unie, toch een efficiënte politiek kan worden gevoerd. Er is evenwel nog veel werk aan de winkel.

De heren Ulburghs en Kuipers spraken over de problematiek Landsverdediging-Ontwikkelingssamenwerking. Ik wil hierover toch een aantal bedenkingen maken. Het was nooit de bedoeling van de Regering het budget van Ontwikkelingssamenwerking te laten « opsouperen » door Landsverdediging. De cijfers bewijzen zelfs het tegenovergestelde. Indien gewenst kan minister Delcroix daarover uitweiden, maar Landsverdediging heeft meer dan 4 miljard uitgetrokken voor humanitaire acties. Soms sprak minister Delcroix mij daarover aan, maar soms ook niet. Wij voeren op dit vlak, een door de Regering gewenste, rationele politiek. Ik vind het goed dat de minister van Landsverdediging, in zijn bezorgdheid om een goed korps en met een visie op de wereldproblemen, het korps op een positieve wijze implementeert wanneer het hem wordt gevraagd. Dit kan nodig zijn in noodsituaties, bij reddingsoperaties of humanitaire situaties.

Zoals de heer Kuipers zei, wij hadden tien jaar geleden niet durven dromen dat dit hier zou worden verkondigd. Maar de geschiedenis herhaalt zich en wij moeten bereid zijn dergelijke zaken in een open politiek te regelen.

Wellicht hebben velen onder u het artikel van Manu Ruys vorige week in *De Standaard* gelezen. Hij pleitte in bepaalde mate eveneens voor een samenwerking van de departementen Ontwikkelingssamenwerking en Landsverdediging, maar hij

maakte zich overdreven veel zorgen over wat minister Delcroix en ikzelf van plan zijn. Wij hebben helemaal niet de intentie legerkorpsen in een soort neo-koloniaal syndroom, waar ook ter wereld te zenden. Wij steunen alleen de bevolking wanneer ons erom wordt gevraagd, wanneer wij internationaal door de Verenigde Naties worden gecoverd en wanneer wij positief kunnen inspelen op de verzuchtingen van een bepaald ontwikkelingsland.

Mijnheer Kuipers, u hebt het voorbeeld aangehaald waarbij een militaire coöperatie, die positief is gestemd, veredelend werkt en van essentieel belang kan zijn in vele democratiseringsprocessen in Afrika. Wij hebben op dit gebied nog veel te leren, maar wij moeten daartoe ook bereid zijn. Ik krijg dagelijks vragen, vooral uit Afrika, voor allerlei militaire interventies en samenwerking. Er moet daarover een open debat worden gevoerd en wij moeten bij buitenlandse collega's te rade gaan om dit op een goede manier in te vullen. Er zijn immers positieve en negatieve resultaten geboekt. Uitzonderlijk positief was de ervaring in Cambodja. Bepaalde belevenissen in Afrika, ik verwijs onder meer naar Angola, waren daartegenover eerder negatief. Ons beleid moet conceptueel worden herdacht. De implementatie van mensenrechten en democratiseringspolitiek, vooral in Afrika, kan alleen tot een goed einde worden gebracht door een globale filosofie. Wij moeten daarbij vermijden alleen aan verkiezingen te denken, want verkiezingen zijn maar een extern kenmerk van een democratiseringsproces, waaraan veel intellectueel en organisatorisch voorbereidingswerk door NGO's en regeringen te pas komt. Misschien kan ook het leger soms een positieve inbreng hebben bij het democratiseringsproces van ontwikkelingslanden. De leden die ontwikkelingssamenwerking volgen, weten dat dit vaak heel moeilijk is.

Een akkoord, waarbij ik de eerlijkheid van onze bedoelingen wil benadrukken, is vorige week vrijdag gesloten in de Regering. Cambodja vraagt al maanden een beroep te kunnen doen op onze expertise inzake ontminingen. In ABOS zijn er geen ontminners, en dus moet ik mij wel richten tot Landsverdediging. Ik heb mijn collega van Landsverdediging gedurende zes maanden de oren van het hoofd moeten zagen om dit te verkrijgen aangezien onze ontminners op vele plaatsen goede prestaties leveren.

Dit zijn positieve implementaties en ik heb er geen bezwaar tegen dat dit door mijn begroting wordt betaald.

Ik besluit dit hoofdstuk. Goedbedoelde hulp van het Belgisch leger, besteed met kennis en ervaring, kan positief zijn en mag worden verrekend in de begroting van Ontwikkelingssamenwerking, want dit is uiteindelijk ook geld van de belastingbetaler. Zolang de rekeningen netjes gescheiden zijn, zijn ze duidelijk herkenbaar en merkt men heel nauwkeurig welke inspanningen Ontwikkelingssamenwerking en Landsverdediging hebben opgebracht.

Wij zijn overigens niet het enige land dat dit systeem gebruikt. Weet u dat de Verenigde Staten het grootste gedeelte van hun ontwikkelingssamenwerking netjes verpakken in militaire hulp aan Israël? De hulp die wij bieden is veel concreter, veel controlebaarder en veel meer gericht op ontwikkelingssamenwerking dan in andere landen.

Ik wil eindigen met een antwoord op een aantal kleinere vragen.

Mijnheer Kuipers, het probleem van de volkeren in ontwikkelingssamenwerking houdt mij sterk bezig. We moeten er meer en meer rekening mee houden.

De conditio sine qua non voor het goed uitwerken van een ontwikkelingsproject is dat het «geculturaliseerd» wordt ingeplant. Dit betekent dat men vooraf kennis opdoet van de mensen voor wie het project bestemd is. Dan gaat het vaak niet om structuren van neo-koloniale aard.

Dat vraagt veel inspanningen. U weet dat we dit jaar gestart zijn met een beleid dat probeert resultaten op te leveren inzake mensenrechten en inheemse volkeren. Dit is bijzonder moeilijk en er zijn veel meer valkuilen dan oplossingen.

België is een van de weinige landen dat in het jaar van de inheemse volkeren niet veel lawaai heeft gemaakt maar wel heeft pogen bij te dragen in mogelijke oplossingen. Ik ben er trots op, en het Parlement mag dat ook zijn.

De heren Kuipers en Ulburghs hadden het over de studiebeurzen. Zij kennen mijn standpunt ter zake. Ik geloof heel sterk in een politiek die gericht is op opleidingen in het eigen land. Voor doctoraten en post-universitaire cursussen zou men eventueel naar België kunnen komen. Dit probleem zal zich echter zelf oplossen naarmate de universiteiten ervan overtuigd worden dat dit de goede manier van werken is.

De twee leden hadden het ook over de migratie. Ik trap een open deur in als ik zeg dat het probleem van de migratie bijzonder sterk «gelinkt» is met ontwikkelingssamenwerking.

Tijdens de jongste Europese Raad van ministers op 2 december heb ik dit probleem aan de orde gebracht. Ik wilde de Twaalf ertoe bewegen hier over na te denken.

Bij mijn rondgang in de verschillende Europese steden heeft men hierop herhaaldelijk aangedrongen. Het is een erg moeilijk en delicaat probleem.

Wij moeten echter de moed hebben om dit probleem aan te kaarten. Door aan te dringen op een goede vorm van hulpverlening kunnen wij ervoor zorgen dat de migratiedruk minder sterk wordt. Op dit vlak zijn vooral Zuid-Zuid-projecten belangrijk. Vele donorlanden zijn hier echter nog niet aan toe.

Tot daar, mijnheer de Voorzitter, mijn beschouwingen. Ik dank de leden die het woord hebben gevoerd, voor de blijvende aandacht die zij aan het budget voor Ontwikkelingssamenwerking besteden. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Kuipers.

De heer Kuipers (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de staatssecretaris voor de faire manier waarop hij op mijn vragen geantwoord heeft. Voor 99 pct. ben ik het met hem eens. Wat de federalisering van de ontwikkelingssamenwerking betreft, huldigen wij echter een totaal verschillend standpunt. Daarom wil ik hier nog even op ingaan.

Denemarken is kleiner dan Vlaanderen. De begroting voor Ontwikkelingssamenwerking van Portugal is kleiner dan het aandeel van Vlaanderen in de begrotingen van Financiën, Landsverdediging en Ontwikkelingssamenwerking. Maar het gaat hier dus niet zomaar om de hoeveelheid of om het opdelen van een budget. In dat geval konden wij immers beter in de twaalf Staten van de EU al ons geld overhevelen naar de Wereldbank en andere internationale instellingen.

Wij moeten echter uitgaan van de eigenheid met betrekking tot de ontwikkelingssamenwerking van elke regio. Dat is de basis. Wij moeten natuurlijk een aantal keren ook samenwerken in de eerste plaats met onze bureaus en hierbij denk ik aan Nederland, Wallonië, Rijnland-Palts en Groot-Brittannië. Sommige zaken zullen inderdaad in regionaal verband moeten worden aangepakt. De projecten moeten echter antropologisch starten, van cultuur tot cultuur, van volk tot volk.

Zo zult u ermee akkoord gaan, mijnheer de staatssecretaris, dat Vlaanderen na het afschaffen van de apartheid een specifieke opdracht heeft in Zuid-Afrika. Dat kan men niet wegcijferen. Op dezelfde wijze kan Wallonië in Franstalig Afrika bepaalde opdrachten vervullen waarvoor wij, wegens onze andere geaardheid en andere talenkennis, minder in aanmerking voor komen. Zo kunnen Vlamingen projecten op het gebied van de waterbeheersing ontwikkelen, terwijl de ontwikkelingssamenwerking van Wallonië veeleer gericht zal zijn op metallurgieprojecten.

Voorzitter, ik wil mijn toespraak van daarstraks niet overdoen, maar ik herhaal toch nog eens dat wij moeten beginnen met het overhevelen van die kredieten waarover wij het eens zijn: voorlichting en educatie.

Tot slot, bedank ik de staatssecretaris voor de wijze waarop hij de wetgevende macht wil ontmoeten. Dergelijke dialoog is bij ons zeer zeldzaam.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Ulburghs.

De heer Ulburghs (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, ook ik ben de staatssecretaris dankbaar voor zijn luisterbereidheid en voor zijn coöperatieve houding. Toch heb ik ook een paar beden-

kingen. Ik vrees dat de rationalisering nadelig zal zijn voor goede projecten die veel aandacht en steun vergen. Voorts heb ik de indruk dat de bevolking ondanks de crisis toch nog de solidariteit hoog in het vaandel draagt. Dit wordt trouwens bewezen door de belangrijke steun die zij geeft aan ontwikkelingsprojecten, en door de inzet van talrijke jonge en minder jonge mensen.

Tussen de departementen Ontwikkelingssamenwerking en Defensie kan er inderdaad een goede samenwerking tot stand komen. Ik heb echter enkele bedenkingen bij de kredieten die in het budget voor Ontwikkelingssamenwerking zijn ingeschreven voor ontminningen. Kunnen die niet door Landsverdediging worden betaald?

Wat de studiebeurzen betreft, mijnheer de staatssecretaris, kan ik uw redenering volgen. Buitenlandse studenten die in het kader van ontwikkelingssamenwerking op onze kosten of op de kosten van hun eigen land studeren, moeten zich na hun studies ten dienste stellen van hun eigen volk.

Mijnheer de Voorzitter, tenslotte moet ontwikkelings-samenwerking een federale materie blijven. Elke regio een eigen ontwikkelingsbeleid laten voeren, lijkt mij niet wenselijk te zijn.

M. le Président. — La parole est à M. Bougard.

M. Bougard (Ecolo). — Monsieur le Président, je voudrais remercier M. le secrétaire d'Etat de son intervention. Il connaît mon attachement aux peuples indigènes et j'apprécie particulièrement que le Gouvernement belge prenne leurs problèmes en considération.

Des avancées ont eu lieu au niveau du Gouvernement et du Sénat puisque nous avons adopté, en séance plénière, une résolution concernant les populations indigènes. J'espère que cette politique continuera.

J'ai rencontré hier une délégation venue de l'Equateur, mais les problèmes qui se posent aux populations indigènes — qu'elles viennent de l'Equateur ou d'ailleurs — méritent d'être pris en compte. Il n'est en effet plus possible que des populations entières soient exclues de toute vie sociale, économique ou politique comme c'est encore le cas dans certains pays.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion de la section Coopération au Développement, je la déclare close.

Daar niemand meer het woord vraagt in de bespreking van de sectie Ontwikkelingssamenwerking, verklaar ik ze voor gesloten.

Nous abordons la discussion de la section Défense nationale.

Wij vatten de bespreking aan van de sectie Defensie.

De heer Kenzeler, rapporteur, verwijst naar zijn verslag.

La parole est à M. Bougard.

M. Bougard (Ecolo). — Monsieur le Président, à l'heure actuelle, nous ne pouvons plus aborder le thème de la défense nationale de la même manière qu'auparavant.

En effet, tant les missions extérieures de l'armée dans le cadre de l'ONU que la réforme des forces armées nous obligent à aborder cette matière plus globalement.

Les points que je développerai dans mon intervention débordent quelque peu du domaine de la défense, mais j'essayerai toutefois d'être bref.

Le plan de restructuration des forces armées, ainsi que votre décision, monsieur le ministre, de geler le budget de la Défense nationale, constituent certainement un pas dans la bonne direction. Toutefois, comme vous le savez, les verts estiment que vous n'allez pas assez loin, même si ce n'est pas l'avis général.

Les réductions prévues dans le plan de restructuration sont encore trop linéaires. On aurait pu espérer une réforme plus profonde qui corresponde vraiment à l'évolution de la situation internationale.

Sur ce point je voudrais apporter une précision importante. Pour le moment, on entend beaucoup de discours concernant la nouvelle menace militaire que représenterait la Russie pour l'Occident. Je sais que ce discours n'est pas le vôtre, monsieur le

ministre, et je m'en réjouis. Cette nouvelle menace serait soudain apparue après la victoire de l'extrême droite lors des élections législatives en Russie. De là à prôner l'abandon des restructurations militaires entamées depuis plusieurs années non seulement en Belgique mais aussi dans d'autres pays, il n'y a qu'un pas que certains faucons n'hésitent pas à franchir. Raisonner de la sorte revient à ignorer la situation complexe que vit la Russie. C'est ignorer aussi le désespoir de la population russe aux prises avec la misère et avec la lutte pour la survie, une population qui ne sait plus trop à quel homme providentiel se vouer, une population qui ne croit plus à l'aide maintes fois promise par les pays nantis, une population qui subit encore le contrecoup de la politique de M. Eltsine et du FMI. Telle est la précision que je voulais faire.

En ce qui concerne la modernisation des F-16, celle-ci ne nous paraît pas répondre à de stricts impératifs de sécurité. A en croire les experts, l'Occident dispose d'un nombre suffisant d'avions de combat pour défendre l'Europe occidentale de l'après-guerre froide. La même réflexion vaut pour la décision d'acquiescer de nouveaux dragueurs de mines. Soyons bien clairs, je ne mets ici en cause ni les capacités ni la bonne réputation de nos pilotes ou de nos marins. Je mets en cause le choix du Gouvernement en matière d'investissements pour la défense nationale.

Monsieur le ministre, dans votre note de politique générale, vous dites clairement que la Belgique a l'intention de jouer un rôle important pour le développement de l'UEO en tant que bras armé de la Communauté européenne. J'établis d'ailleurs un lien avec la décision qu'a prise la Belgique de participer à l'Eurocorps, et cela nous inquiète. En effet, pour les verts, la sécurité en Europe ne se définit pas exclusivement en termes militaires et ne peut se concevoir en dehors de l'ensemble des pays européens. Or, ceux-ci ne se limitent pas aux pays de la CE, les jeunes démocraties de l'Europe centrale et orientale faisant également partie de notre continent. Nous craignons que cet embryon d'armée européenne limitée aux pays de la CE devienne un instrument de domination économique d'un bloc communautaire fort envers des pays périphériques comme c'est le cas des Etats-Unis vis-à-vis de l'Amérique latine.

De plus, si vous accordez une importance prépondérante à l'UEO et à l'Eurocorps, vous faites également allusion à la nécessité d'accroître l'efficacité de différentes institutions de sécurité comme l'ONU et la CSCE. Cependant, je ne perçois pas vraiment cette volonté qu'aurait la Belgique de jouer un rôle actif pour le développement de la CSCE et de son centre de prévention des conflits ou pour un renforcement important de l'ONU et de son rôle de police internationale.

Monsieur le ministre, peut-être pourrez-vous nous rassurer à ce sujet.

Un point important de votre budget nous inquiète, à savoir les ventes de matériel militaire. Il s'agit d'un thème délicat, il faut bien l'avouer. Dans votre budget 1994, vous évaluez les ventes du matériel militaire à 1 milliard 300 millions, les bénéfices de ces ventes tombant dans l'escarcelle de la défense nationale. Mais la question principale qu'il convient de se poser est de savoir qui seront les futurs acheteurs. Vous nous avez dit en commission que vous envisagiez deux solutions à cet égard.

Première solution: le rachat par les constructeurs, mais se posera dans ce cas le problème du contrôle de la revente afin que ce matériel ne tombe pas dans des mains douteuses comme les mafias, les terroristes, etc. Toute une série de forces pourraient utiliser ces armes à mauvais escient.

Deuxième solution: les ventes d'Etat à Etat, mais ici se pose la question de l'honorabilité de certains Etats qui violent allégrement les droits de l'homme et des pays peu scrupuleux qui pourraient servir de point de transit vers des destinations douteuses.

Vous avez dit en commission, monsieur le ministre, qu'il existait une liste de dix-huit pays auxquels la Belgique refusait de vendre du matériel militaire. S'il est aisé d'en deviner certains, qu'en est-il, par exemple, de la Turquie, qui est membre de l'OTAN, mais n'en poursuit pas moins une guerre totale au Kurdistan, avec son cortège de massacres de populations innocentes et de violations les plus élémentaires des droits de l'homme? Comptez-vous traiter avec la Turquie ce type de vente d'armes? Y a-t-il un suivi, un contrôle de l'utilisation des armes achetées à notre pays dans le cadre de ces ventes? Il me semble important de se poser cette question.

Autre thème important à aborder: les missions extérieures de l'armée belge. Des militaires belges sont présents dans l'ex-Yougoslavie, au Rwanda, en Somalie, où leur mission touche à sa fin, et je désire vous faire part de quelques constatations qui n'enlèvent rien aux mérites des soldats qui opèrent sur le terrain.

Les missions de maintien ou de rétablissement de la paix répondent à une nécessité pour assurer la stabilité dans certaines régions du monde. C'est le devoir des pays démocratiques nantis comme le nôtre de porter secours aux populations en détresse dans ces contrées. C'est aussi le rôle d'une institution supranationale et mondiale comme l'ONU, d'organiser ces interventions sous son autorité.

Mais dans la pratique, monsieur le ministre, nous sommes loin du compte. Des obstacles politiques existent, car les différents Etats ayant engagé leurs troupes dans les missions de l'ONU n'ont pas tous la même perception de leur intérêt et ne s'inscrivent pas toujours dans une stratégie commune. Il en résulte toute une série de problèmes de coordination. Par ailleurs, l'ONU ne dispose pas de moyens budgétaires suffisants et certains Etats membres refusent d'ailleurs de payer leur quote-part à l'organisation. Il en fut récemment question dans la presse et des appels au secours furent lancés par l'ONU pour que ces pays paient enfin leur contribution à l'organisation, mais cette circonstance nuit bien sûr à son efficacité. Six pays seulement sur cent quatre-vingt-quatre auraient payé la totalité de leur quote-part aux Nations unies.

Des obstacles se présentent également quant à la définition des missions. Ce problème est délicat et complexe et il est important d'y apporter une solution. Si, en Somalie, les opérations se définissaient et se définissent toujours, puisque d'autres forces armées ont pris la relève des forces belges, de façon tout à fait précise puisqu'il s'agit de missions de rétablissement de la paix, ce n'est pas le cas dans tous les pays. Ainsi, en ex-Yougoslavie, les interventions sont théoriquement des opérations de maintien de la paix.

De telles opérations supposent des accords de tous les belligérants et, en l'occurrence, ils n'existent pas. L'engagement contracté est donc beaucoup plus flou. Vous n'en êtes pas responsable, monsieur le ministre, mais il s'agit là d'un problème qui doit être réglé, car les militaires travaillant sur place se plaignent de cette situation. Nous avons rencontré certains d'entre eux lors du colloque organisé à l'IRSD. Le général Briquemont nous a fait part de sa position lors de l'émission Arte et je me trouvais également à Strasbourg dans l'hémicycle du Conseil de l'Europe le même jour. Il est donc question d'une redéfinition des missions en la matière. Pour les militaires belges, il n'est pas facile d'opérer dans de telles conditions. C'est souvent frustrant, même d'un point de vue humain.

J'en viens à une autre constatation relevée par les militaires eux-mêmes dont je me fais le porte-parole. Il semble que des lacunes existent quant à la préparation des hommes de troupe qui devront opérer sur le terrain. Apparemment, la préparation psychologique serait insuffisante, ainsi que la formation en droit humanitaire et parfois l'accompagnement des familles restées en Belgique. Un poste de conseiller en droit de la guerre a été créé; depuis peu ce conseiller devrait assister le commandant au niveau des bataillons. Cependant, des discussions qui ont eu lieu à l'IRSD, il ressort que dans la pratique, il n'y aurait pas de conseiller en droit de la guerre à temps plein sur le théâtre des opérations.

Comptez-vous prendre des mesures, monsieur le ministre, afin de combler cette lacune?

J'aborde brièvement le thème de la Somalie. L'heure de la retraite a sonné pour les troupes belges et aussi — progressivement — pour les troupes occidentales présentes sur place. Les Américains doivent être partis pour le mois de mars, si je ne m'abuse. Mais est-ce le moment favorable pour retirer nos troupes alors que leurs actions commencent à aboutir à des résultats, même si ceux-ci sont loin d'être satisfaisants?

Les Belges seront remplacés par des Indiens et — corrigez-moi si je me trompe — par quelque 150 Zimbabwéens. Les autres troupes occidentales seront, quant à elles, remplacées par des troupes — si l'on en trouve — issues du pays du tiers monde. Le fait de laisser supporter par ces seuls pays du tiers monde l'envoi de militaires en Somalie ne constitue-t-il pas en quelque sorte une fuite de nos responsabilités?

En ce qui concerne le travail accompli par les Belges à Kismayo, celui-ci a été bien mené, de manière générale, même si certaines bavures ont été relevées. Peut-être celles-ci sont-elles dues au manque de coordination entre les forces des différents pays, au manque d'objectifs politiques dès le départ et, peut-être aussi, au manque de formation des militaires.

Pour nos casques bleus qui se sont rendus sur place — et dont certains ont perdu la vie — ne sera-t-il pas désolant de constater que les acquis générés par leur présence à Kismayo seront réduits à néant? Je veux faire allusion à la relève indienne. Les Indiens sont-ils bien formés pour cette mission? Même si certaines capacités militaires leurs sont reconnues, ils recourent aussi à des moyens peu démocratiques pour traiter certains problèmes. Voyons en effet ce qui s'est passé au Cachemire, au Pendjab et au Sri Lanka notamment lorsque les militaires indiens sont intervenus à propos de questions interethniques. Des massacres ont été perpétrés contre la population. Finalement, cette mission indienne s'est soldée par un échec et les militaires ont dû se retirer.

Dans la foulée, je souhaite vous parler d'un sujet que j'ai déjà évoqué à de nombreuses reprises, à savoir les visites parlementaires sur le théâtre des opérations. Les écologistes vous ont interrogé plusieurs fois à ce propos. D'autres collègues et moi-même avons introduit des demandes d'autorisation pour rendre visite aux troupes belges, que ce soit en ex-Yougoslavie, dans la Baranja ou en Somalie. A cet égard, je n'insisterai pas sur le manque de coordination entre le ministère de la Défense nationale et celui des Affaires étrangères, ni sur le véritable parcours de combattant que plusieurs d'entre nous ont dû livrer pour obtenir des réponses claires.

Pour ma part, j'ai envoyé plusieurs fax à votre cabinet. J'ai été renvoyé à celui du ministre des Affaires étrangères, dans plusieurs départements différents. Je me suis retrouvé auprès de la mission belge à Zagreb. J'ai eu plusieurs contacts par fax ou par téléphone pour aboutir finalement à New York! Toutes ces démarches ont duré une dizaine de jours pour obtenir une réponse claire en ce qui concerne l'ex-Yougoslavie mais plus mitigée pour la Somalie. Dans ce dernier cas, en effet, il semblerait que le ministère des Affaires étrangères, ou tout au moins son représentant à New York, n'ait pas la même position que la personne de votre cabinet qui a traité mon dossier. Un problème de coordination se pose donc réellement.

Par ailleurs, il nous paraît important que des parlementaires membres de la commission de la Défense puissent se rendre compte, sur le terrain, de la situation. Pourquoi les parlementaires n'ont-ils pas été associés à la commission d'enquête sur la Somalie que vous avez mise sur pied? Pourquoi n'ont-ils pu se rendre sur place alors que des journalistes l'ont fait avec beaucoup moins de difficultés?

Dans votre réponse, monsieur le ministre, vous évoquerez certainement des raisons de sécurité que j'admets. En tant que représentants des citoyens belges, il importe que nous puissions rendre visite à ceux qui sont en mission. C'est un réconfort pour eux et c'est important pour nous en termes de contrôle démocratique, en dehors de tout esprit de soupçon à l'égard de la Défense nationale. Notre demande traduit simplement notre désir de faire notre travail correctement.

Comme vous me l'avez déjà fait remarquer en commission, la Défense nationale n'est pas une agence de voyage. Je partage tout à fait votre opinion. Je pense d'ailleurs qu'aucun parlementaire ne ferait l'insulte aux populations locales de l'ex-Yougoslavie ou de la Somalie d'aller passer ses vacances là-bas. D'autres endroits sont plus opportuns à cet effet. Cela étant, il conviendrait, monsieur le ministre, de ne pas considérer les parlementaires comme de simples presse-boutons. Les parlementaires savent aussi prendre leurs responsabilités et souhaitent les assumer pleinement.

Je terminerai mon intervention sur une note peut-être plus positive en évoquant la problématique des rallyes 4 x 4 en Ardennes.

Sans doute vous demanderez-vous, monsieur le ministre, en quoi cela vous concerne. Il faut savoir que l'un de ces rallyes — d'autres demandes pourraient être introduites — s'est terminé, aux environs du mois de septembre, dans le domaine militaire de Lagland près d'Arlon, domaine qui présente un intérêt faunistique et floristique extrêmement important.

J'ai cru comprendre en commission que vous auriez la volonté d'étendre aux domaines militaires les dispositions limitatives qui sont ou vont être imposées par les Régions et communes en matière de circulation en forêt. Un avant-projet de décret de la Région wallonne relatif à la circulation des véhicules en forêt est extrêmement limitatif puisque les véhicules 4 × 4 y seraient purement et simplement interdits. Les rallyes 4 × 4 constituent un véritable fléau pour notre patrimoine naturel commun. Il serait donc intéressant d'étendre ces dispositions aux domaines de la Défense nationale.

Monsieur le Président, la discussion du budget du département de la Défense nationale m'a permis de passer en revue un ensemble de problèmes. J'espère n'avoir pas été trop long en cette heure tardive.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Delcroix.

De heer Delcroix, minister van Landsverdediging. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de heer Bougard voor zijn erg breedvoerige uiteenzetting waarin hij het had over president Jeltsin, de modernisering van de F16's de WEU, Oost-Europa, de verkoop van materieel enz. Ik kan onmogelijk bij al deze kwesties blijven stilstaan.

Ik dank de heer Bougard vooral om de positieve punten die hij naar voren heeft gebracht. Het is een van de eerste keren dat een lid van Agalev of Ecolo op een positieve manier spreekt over defensie. In een recent verleden was dat heel anders en ik verheug mij dan ook over deze belangrijke evolutie.

De verkoop van militair materiaal ten belope van 1,3 miljard behelst in feite niet alleen materiële, maar ook onroerende goederen. Wij hebben dat in de commissie reeds uitvoerig en in detail besproken zodat ik daarop hier niet verder hoef in te gaan.

Het is waar dat er nog heel wat fout loopt in de buitenlandse zendingen. De UNO neemt immers nog maar sinds kort dergelijke taken op zich en als organisatie met op de eerste plaats een diplomatieke werking was daar niet op voorbereid. Op het ogenblik is de UNO echter nog steeds de enige organisatie die dergelijke taken op zich kan nemen en wij moeten haar hierin dus nog meer performant maken. Wij hebben zopas beslist om onze militaire cel bij de UNO sterk uit te breiden teneinde een veel grotere militaire know-how in de UNO uit te bouwen. De UNO is ons daarvoor overigens zeer dankbaar, te meer daar zij onze know-how inzake *peace keeping* en humanitaire zendingen ten zeerste op prijs stelt. De tekorten inzake strategie en dergelijke moeten wij op een geleidelijke manier doen.

Ook op het vlak van de interne organisatie en voorbereiding kunnen wij ons zeker nog verbeteren, ook al zijn onze militairen gekend als behorend tot de beste, zo niet de allerbeste van de wereld.

De heer Bougard heeft mij vragen gesteld in verband met de aanwezigheid bij de buitenlandse zendingen van specialisten in oorlogsrecht. Wij streven een permanente aanwezigheid van dergelijke militairen inderdaad na, niet om hen daar theoretische bespiegelingen te laten maken. Het gaat trouwens meestal om operationeel personeel dat oorlogsrecht slechts als een bijkomende specialisatie heeft. Men vergeet vaak dat al onze officieren tijdens hun opleiding een cursus oorlogsrecht krijgen op de KMS, nadien op het Koninklijk Hoger Instituut voor defensie en ten slotte nog via een bijscholing op het militair auditoraat. Ook de onderofficieren en vrijwilligers krijgen tijdens hun opleiding onderricht inzake oorlogsrecht. De opleidingscursus tot raadgever in oorlogsrecht wordt normaal gegeven aan 25 personen per jaar, het ene jaar aan militairen van de Nederlandse taalrol, het andere jaar aan militairen van de Franse taalrol. In 1994 zullen wij, precies met het oog op een groter engagement in buitenlandse zendingen, dit aantal verdubbelen.

Wij hebben het in de commissie al herhaaldelijk uitvoerig gehad over onze missie in Somalië, zodat ik daarover niet veel commentaar hoef te geven. De heer Bougard stelt deze operatie terecht tot voorbeeld. Onze aanwezigheid in Kismayo wordt in de UNO overigens vaak aangehaald om te illustreren hoe een dergelijke operatie moet geschieden. Wij zullen graag ingaan op de

suggestie van een lid van de Agalev-Ecolo-fractie in de commissie om einde januari een balans te maken over onze aanwezigheid in Kismayo en omgeving.

Mijnheer Bougard, wij hebben de gewoonte ons bij onze bezoeken aan Belgische militairen in het buitenland te laten vergezellen door parlementsleden van meerderheid en oppositie. Dat was zo bij onze verplaatsingen naar Joegoslavië en Somalië en dat zal zo blijven. U hebt terecht gezegd dat het leger geen reorganisatie is — men kan daarvoor terecht bij de Club Méditerranée of bij andere agentschappen — maar wij beloven dat wij voor onze volgende verplaatsingen naar Ruanda en Joegoslavië opnieuw parlementsleden zullen uitnodigen. Ik kan u als grote primeur al aankondigen dat u zal worden gevraagd mee te gaan naar Ruanda. U zult dan ter plekke kunnen constateren hoe onze militairen te werk gaan in plaats van de appreciatie op het einde van de operatie af te wachten, zoals dat nu het geval was voor Kismayo. In de loop van het voorbije jaar werd door uw partijgenoten, zowel van Ecolo als Agalev, herhaaldelijk kritiek geformuleerd op onze aanwezigheid in Somalië. Nu wij internationaal een positieve beoordeling krijgen, sluit u zich daarbij aan. Het verheugt mij dat die wijsheid er uiteindelijk toch nog komt, maar wij zullen ervoor zorgen dat die positieve beoordeling er voor Ruanda veel sneller komt.

Het is volgens mij onverstandig parlementsleden te betrekken bij de werkzaamheden van de onderzoekscommissie-Somalië. Het rapport van de onderzoekscommissie werd besproken in de verenigde commissies voor Defensie van Kamer en Senaat. Ik meen dus dat de informatie van de parlementsleden gebeurt zoals het moet. Het is onjuist te verklaren dat ik parlementsleden enkel beschouw als degenen die op het gepaste ogenblik op het gepaste knopje moeten drukken. In de commissie voor de Defensie is mij verzekerd zowel door leden van de oppositie als van de meerderheid dat er nog nooit zoveel informatie is verstrekt als tijdens deze legislatuur.

Mijnheer Bougard, u hebt uw uiteenzetting beëindigd met een positieve beoordeling van onze houding ten opzichte van de 4 × 4 rally's op de militaire domeinen. Ik kan u nu al aankondigen dat wij nieuwe schikkingen zullen treffen in verband met de organisatie van dergelijke rally's. Vanaf 1 januari 1994 zullen wij geen positief gevolg meer geven aan nieuwe aanvragen voor 4 × 4 rally's en voor andere happenings die het milieu aantasten en die de militaire domeinen schade berokkenen. Dat is ons algemeen uitgangspunt. Er zijn nog wel een aantal aanvragen binnen die wij omwille van organisatorische aspecten nog laten doorgaan. Nieuwe aanvragen zullen alleen nog positief beantwoord worden als een aantal voorwaarden worden vervuld. Ten eerste, er mag geen blijvende schade worden toegebracht aan het terrein; ten tweede, de Commissie voor natuurbescherming van het departement moet een MER maken om na te gaan of er geen geluidsoverlast of andere hinder is voor de omgeving; ten derde, het opzet moet te maken hebben met een liefdadig doel. Militaire domeinen worden vaak benut om gehandicapten of andere mensen die elders niet terecht kunnen, de kans te geven om deel te nemen aan bepaalde manifestaties.

Mijnheer Bougard, met deze nieuwwigheid zal ik mijn toelichting beëindigen, u dankend voor uw positieve ingesteldheid ten aanzien van mijn departement. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Bougard.

M. Bougard (Ecolo). — Monsieur le Président, je remercie le ministre pour les informations qu'il m'a fournies ainsi que pour les fleurs qu'il a eu l'amabilité de me lancer. J'avoue n'en avoir jamais reçu autant de sa part. (*Sourires.*)

Je note avec satisfaction votre intention d'emmener des parlementaires — du groupe Ecolo, notamment — lors de votre prochaine visite au Rwanda, monsieur le ministre. J'accepte volontiers votre invitation. Je pense, en outre, qu'il est positif de ne pas vous contenter de la présence de M. De Decker. Nos visions sont, en effet, quelque peu différentes des siennes.

J'estime que le bilan de l'opération menée par les Belges à Kismayo est positif. Je n'ai cependant pas la même opinion sur l'ensemble de l'action en Somalie. A mon sens, elle s'avère être un

échec car nous ne sommes pas réellement parvenus à rétablir la paix et à créer des conditions favorables à un retour à la vie politique et civile normale. Ce jugement ne concerne pas Kismayo mais l'ensemble du pays. Ma vision de l'opération globale est donc relativement mitigée.

Parmi les propositions positives que vous formulez, je retiens l'augmentation du nombre de conseillers en droit de la guerre qui suivront les cours. Si j'ai bien compris, ce nombre passerait de 25 à 50 unités.

Votre réponse relative au rallye 4 × 4 ne me satisfait que partiellement. Je me permets en effet d'émettre quelques doutes quant aux exceptions. Le rallye 4 × 4 que j'ai évoqué s'est déroulé dans le domaine de Lagland situé près d'Arlon. Une partie des bénéfices de cette manifestation était destinée à l'organisation Médecins sans frontières. Or, j'estime que le fait que cette organisation ait été concernée ne justifie pas le déroulement d'un tel rallye lorsque l'environnement, la faune et la flore — particulièrement riches à cet endroit — risquent d'être gravement endommagés.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Delcroix.

De heer Delcroix, minister van Landsverdediging. — Mijnheer de Voorzitter, ik wil hier kort op reageren. Een liefdadig doel alleen in natuurlijk niet voldoende. De drie voorwaarden moeten samen vervuld zijn. Ten eerste moet het dus om een liefdadig doel gaan, maar bovendien moet er een MER-studie door de Commissie voor natuurbehoud worden uitgevoerd en moet het duidelijk zijn dat er geen blijvende schade aan het terrein is. Als deze drie restrictieve voorwaarden samen vervuld zijn mag er wel af en toe een manifestatie plaatshebben, maar dat is eerder uitzondering dan regel.

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de bespreking van de sectie Landsverdediging, verklaar ik ze voor gesloten.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion de la section Défense nationale, je la déclare close.

Wij vatten de bespreking aan van de sectie Wetenschapsbeleid.

Nous abordons la discussion de la section Politique scientifique.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Matthijs (CVP), rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, gezien het late uur zal ik mijn verslag een beetje inkorten.

Aan de bespreking van de begroting voor Wetenschapsbeleid en Onderwijs en Cultuur werden twee vergaderingen gewijd.

Het hoofddoel van het regeringsbeleid en van de bevoegde minister kunnen we omschrijven als een streven naar continuïteit en behoud van het potentieel en de middelen voor onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening, rekening houdende met de opgelegde strenge budgettaire bepalingen.

Het wetenschapsbeleid vereist immers continuïteit en planning op middellange en lange termijn en bestaat in de verdere uitvoering van de beslissingen die door vorige Regeringen werden getroffen en die — voor het grootste deel — betrekking hebben op activiteiten met een meerjarig karakter onder andere impulsprogramma's, interuniversitaire attractiepolen, ruimtevaartprogramma's. Dit belet echter niet dat binnen de goedgekeurde budgettaire enveloppe enkele nieuwe initiatieven zullen worden opgestart. Het geheel van de kredieten voor wetenschappelijk onderzoek op nationaal niveau stijgt met 3,5 pct. in betalingsmiddelen. Hierdoor kunnen in 1994 niet alleen verbintenissen worden nagekomen die aangegaan werden in het kader van de meerjarige impulsprogramma's waarover vroeger werd beslist, maar kunnen ook nieuwe initiatieven inzake onderzoek worden opgezet. Voor de uitvoering ervan zal de Regering de noodzakelijke uitvoeringsmaatregelen nemen door het instellen van de Federale Raad voor wetenschapsbeleid, die krachtens de wetsbepalingen een specifieke rol krijgt in de uitvoering van de nieuwe initiatieven.

Op internationaal niveau beoogt het regeringsbeleid de Belgische onderzoekswereld optimaal te betrekken bij de onderzoeken en ontwikkelingsprogramma's die in dit kader worden opgezet.

Hiertoe werd dan ook een stijging van de budgetten gepland. Zoals de voorgaande jaren trouwens worden de begrotingsinspanningen, voor een groot deel, toegespitst op de programma's van het Europees Ruimtevaart Agentschap, ESA, en op de projecten van de intergouvernementele organisaties, zoals Eumetsat, ESO, EMBO en ESRF.

De middelen van de federale wetenschappelijke instellingen stijgen eveneens met 4,6 pct. waarvan een deel bestemd is voor de uitvoering van de regeringsbeslissing om die instellingen in te passen in het kader van de twee parastatale instellingen opgericht bij de wet van 28 december 1990.

Eveneens wordt onze deelname in verschillende universitaire of daarmee gelijkgestelde instellingen behouden, in het bijzonder in de in Europees verband opgerichte instellingen.

Het tweede pakket van de begroting, namelijk de Dienst voor programmatie van het wetenschapsbeleid — dienst onderwijs en cultuur, bevat de kredieten voor culturele activiteiten die tot de bevoegdheid van de federale overheid blijven behoren, namelijk de activiteiten van de drie parastatale instellingen: de Koninklijke Muntshouwborg, het Paleis van Schone Kunsten en het Nationaal Orkest van België.

De enveloppe voor de federale bevoegdheid inzake onderwijs blijft constant, met deze opmerking dat men de begrotingsposten voor de lasten uit het verleden wil aanpassen en voor de financiering van buitenlandse universiteitsstudenten de bedragen wil toekennen conform de bepalingen van de bijzondere financieringswet van 16 januari 1989.

De minister van Wetenschapsbeleid benadrukte bij de algemene bespreking van de begroting in de commissie dat de evolutie van onze researchinspanningen uitermate sterk beïnvloed wordt door de opgezette internationale programma's.

Aan twee belangrijke programma's werd ruime aandacht geschonken. Ten eerste, het toekomstige kaderprogramma van de activiteit in inzake onderzoekontwikkeling en demonstratie van de Europese Gemeenschap voor de periode 1994-1998. Ten tweede, de aanpassing van het lange-termijnplan van het Europees Ruimtevaart Agentschap aan de nieuwe omstandigheden die in het afgelopen jaar opgedoken zijn.

Aangaande het kaderprogramma van de Europese Gemeenschap voorziet het Verdrag van Maastricht in twee fasen.

Ten eerste, een definitie van een algemeen activiteitenkader, die de grote doelstellingen van het communautaire onderzoek aanduidt en die de globale budgettaire enveloppe definieert, evenals de verdeling hiervan over de grote activiteiten die ten uitvoer zullen worden gelegd, namelijk: de onderzoeksprogramma's; de internationale wetenschappelijke samenwerking, voornamelijk met de Oostbloklanden en de ontwikkelingslanden; de valorisatie-acties en de verspreiding van de onderzoeksresultaten en de acties met het oog op de bevordering van de mobiliteit van de onderzoekers in Europa.

Ten tweede komt het opstellen van de specifieke thematische programma's bestemd voor de concrete tenuitvoerlegging van de grote opties vastgelegd door het kaderprogramma.

De EG-Commissie stelt voor een globale enveloppe van 13,1 miljard ecu te besteden aan de communautaire onderzoeksinspanningen, dit weliswaar gespreid over een periode van vier jaar.

Het Verdrag van Maastricht voorziet in een medebeslissingsrecht van de Raad en het Europees Parlement.

Het Europees ruimtevaartbeleid is een tweede belangrijk onderdeel.

De minister herinnerde de commissie aan de gevolgen van de Conferentie van Granada in 1992 die tweeërlei zijn: ten eerste, de toename van het budget van de activiteiten van de ESA werd beperkt tot 2 pct. per jaar in reële termen; ten tweede, de verdeling tussen enerzijds de transport- en infrastructuurprogramma's en anderzijds de toepassingsprogramma's, zoals aardobservatie en telecommunicatie, werd grondig gewijzigd in het voordeel van de toepassingsprogramma's.

Voor wat de programma's voor ruimtetransport en voor bemande infrastructuur in de ruimte betreft, werd beslist om een overgangperiode van twee jaar in te bouwen, die moet toelaten

nieuwe elementen, die voortvloeien uit de onderhandelingen met onze twee grote buitenlandse partners, de Verenigde Staten en Rusland, te integreren.

Bij de algemene bespreking werden enkele belangrijke punten uitvoerig behandeld.

Op de vraag welke invloed de maatregelen inzake Onderzoek en Ontwikkeling, opgenomen in het Witboek van de Europese Commissie zullen hebben op het ontwerp van Europees kaderprogramma 1994-1998, antwoordt de minister dat de Europese Unie van een zekere schizofrenie getuigt: terwijl de Raad van de ministers voor Wetenschappelijk Onderzoek van oktober jongstleden in Luxemburg aansluiting vond bij de voorstellen van commissievoorzitter Delors, namen de ministers van Financiën een veel restrictievere houding aan.

Een spreker vond het noodzakelijk dat de Dienst voor de programmatie van het wetenschapsbeleid ieder jaar een balans zou publiceren van het in België uitgevoerde wetenschappelijk onderzoek, dit om de belangstelling van het grote publiek aan te wakkeren. In dezelfde lijn zou steun moeten verzekerd worden aan de opleiding van journalisten die zich specialiseren in het opstellen van populair-wetenschappelijke artikelenreeksen. Dit zou voor de onderzoekers een aanmoediging betekenen wanneer hun werk aan het grote publiek kenbaar zou worden gemaakt.

De minister vindt het idee van een jaarlijkse persconferentie over de balans van het wetenschappelijk onderzoek interessant; hij vermeldt dat zijn diensten ook diverse brochures publiceren over het ruimteveer en over de andere onderzoeksprogramma's. In verband met het tekort aan wetenschappelijke journalisten vreest de minister dat er een probleem inzake deskundigheid opduikt en hij vreest eveneens dat er geen wettelijke mogelijkheden zijn om bijvoorbeeld bijscholingsbeurzen te verlenen.

Tot slot verwijst de voorzitter van de commissie Onderwijs en Wetenschap naar het grondig onderzoek dat de commissie heeft uitgevoerd met betrekking tot de culturele en de wetenschappelijke instellingen. Het onderzoek zal begin 1994 beschikbaar zijn en daaruit zullen een aantal overlappingen te voorschijn komen.

De concrete resultaten zijn niet altijd goed meetbaar en de samenwerking tussen de diensten zal zeker aan de orde komen.

De minister antwoordt dat hij maatregelen die eventueel worden genomen als gevolg van het onderzoek van de commissie voor Onderwijs en Wetenschap niet volledig vrij kan nemen wat het personeel en de gebouwen betreft. Het voorstel dat aan de Ministerraad werd voorgelegd, bevat een initiatief om het personeel van de wetenschappelijke instellingen te verjongen en om in de begroting van Wetenschapsbeleid een bedrag in te schrijven voor de bevordering van hun wetenschappelijk onderzoek.

De totale begroting van de Dienst voor de programmatie van het wetenschapsbeleid bedraagt voor het gedeelte wetenschapsbeleid 11,5 miljard en voor het gedeelte cultuur 7,3 miljard. Volledigheidshalve vermeld ik dat het interdepartementaal begrotingsprogramma voor wetenschapsbeleid dat de federale kredieten groepeerde die bestemd zijn voor wetenschappelijke activiteiten inzake onderwijs en ontwikkeling, wetenschappelijke dienstverlening, onderwijs en vorming en specifieke programma's, voor 1994 20,7 miljard bedraagt voor de vastleggingsmiddelen, een stijging van 1,8 pct. ten opzichte van het dienstjaar 1993, en 21,7 miljard voor betalingsmiddelen, een stijging van 1,4 pct. ten opzichte van het dienstjaar 1993. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verberckmoes.

De heer Verberckmoes (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, op 8 juli 1992 stelde ik een mondelinge vraag betreffende de erkenning van de Rijksarchieven als continue diensten en de maatregelen welke dienen te worden getroffen om een normale werking van deze instellingen te waarborgen, meer bepaald door de aanstelling van het hoognodige statutair of ander personeel.

Mijnheer de minister, in uw antwoord hebt u volmondig bevestigd dat er inderdaad gedurende verschillende jaren een reëel tekort is aan personeel in het Algemeen Rijksarchief, en dat de toestand onder meer om budgettaire redenen is vastgelopen.

U hebt toen bevestigd dat besloten werd een radioscopie te laten uitvoeren voor al de diensten van het Openbaar Ambt, de wetenschappelijke en culturele instellingen van de Staat inbegrepen.

Tegen 1 januari 1994 hebt u een plan aangekondigd om deze toestand te verhelpen. Ik vernam graag in hoever deze voorname werkelijkheid zijn geworden. Voor zover mijn informatie juist is, werden inmiddels nog twaalf tewerkgestelde «boventalligen» van de onderwijssector uit de diensten van het Algemeen Rijksarchief teruggetrokken. De toestand in de provinciale diensten blijkt aldus nog meer onhoudbaar dan voorheen, temeer omdat het aantal navorsers aanzienlijk blijft toenemen.

Niemand kan ontkennen dat de studie van de overigens rijk en goed bewaarde archiefstukken een grote culturele en wetenschappelijke uitstraling heeft en moet leiden tot een betere kennis van zichzelf en van de medemens, alsmede van de diepere achtergrond van de maatschappelijke verhoudingen.

In tegenstelling tot de toestand in de ons omringende landen, bijvoorbeeld Nederland, waar de lokale diensten van het Rijksarchief dagelijks tot laat in de avond en ook tijdens het weekend toegankelijk zijn voor de belangstellenden, blijven de bezoeken in België zeer beperkt en tijdens het weekend zelfs opgeschort in de provincies. Aldus wordt een belangrijke vorm van naschoolse vervolmaking tot een minimum herleid. Men begrijpt dat deze toestand in België tot heel wat misnoegdheid heeft geleid, zowel bij het overbelast personeel als bij de bezoekers.

Ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat de federale overheid van alle schuld is vrij te pleiten. Hoewel de rapporteur beweerde dat de begroting voor Wetenschapsbeleid stijgt, besteedt België volgens de cijfers waarover wij beschikken, maar 1,59 pct. van het bruto nationaal produkt aan wetenschappelijk onderzoek. Sommige landen van de Europese Unie komen ter zake aan 3 pct., en Nederland wendt 2,3 pct. aan voor dit onderzoek.

Mijnheer de minister, ik kan ook niet begrijpen waarom uw collega's van Ambtenarenzaken, Begroting, en Tewerkstelling en Arbeid zolang hebben geweigerd de aanwerving van contractuele ambtenaren in de betrokken sector goed te keuren. Het aantal dat uiteindelijk volgens het koninklijk besluit van 27 januari 1993 mocht worden aangeworven, is niet alleen voor niveau 1, maar ook en vooral voor de niveaus 2 en 3 zeker niet voldoende. De toegestane aanwervingen voor niveau 3 kunnen niet de vergelijking doorstaan met het aantal dat volgens een koninklijk besluit van dezelfde datum werd toegekend aan de koninklijke musea.

Op pagina 11 van het verslag uitgebracht namens de commissie voor de Financiën over de Algemene Uitgabenbegroting voor het jaar 1994 lees ik dat de Eerste minister verwijst naar het koninklijk besluit betreffende de mobiliteit, dat eerstdaags in het *Belgisch Staatsblad* zal worden gepubliceerd. Dit besluit zal een soepelere overplaatsing van ambtenaren mogelijk maken. Graag verneem ik of die regeling ook spoedig zal kunnen worden toegepast met betrekking tot het wetenschapsbeleid. Hierbij zullen verschillende departementen en zelfs de Gemeenschappen moeten worden betrokken. Daarom dring ik krachtig aan op een ruim en constructief overleg tussen alle betrokken overheidsinstanties. Indien dergelijk overleg reeds gepleegd is, verneem ik graag welke de resultaten ervan zijn voor de verschillende nationale en provinciale diensten van het Algemeen Rijksarchief.

Het wetenschapsbeleid in ons land heeft niet alleen te kampen met een onvoldoende personeelsbezetting, maar het wordt ook gekenmerkt door een te grote ondoorzichtigheid van de structuren ingevolge de versnippering van de middelen en de bevoegdheden. Samen met collega Jan Eeman heb ik hieromtrent een paar vragen. Zo wensen wij in de eerste plaats te weten of, en zo ja, op welke manier, de onlangs goedgekeurde staatshervorming enige verbetering heeft gebracht. Biedt de staatshervorming oplossingen voor de concrete problemen waarmee het wetenschappelijk onderzoek reeds jaren kampt?

Over het overleg en de samenstelling tussen de federale overheid en de Gemeenschappen en Gewesten is er evenmin duidelijkheid. De bijzondere wet van 8 augustus 1980 legt de bevoegdheden van de federale overheid inzake wetenschapsbeleid vast. Zo is de federale overheid bevoegd voor de programma's en acties die

een homogene uitvoering vereisen op nationaal of internationaal vlak en dit in domeinen en volgens nadere regels vastgelegd in samenwerkingsakkoorden bedoeld in artikel 92bis, paragraaf 1.

Daarenboven bepaalt artikel 6, paragraaf 3 de voorwaarden waaronder de federale overheid initiatieven kan nemen die tot de bevoegdheden van de Gemeenschappen en de Gewesten behoren. Hiertoe dient de federale overheid een voorstel van samenwerkingsovereenkomst aan de Gemeenschappen en de Gewesten voor te leggen, en het advies van de Federale Raad voor Wetenschapsbeleid in te winnen.

Naar verluidt is deze raad nog niet geïnstalleerd. Graag hadden wij vernomen hoe de samenstelling van die raad zal zijn en tegen welke datum hij zal worden geïnstalleerd.

Jarenlang zijn de Vlaamse middelen voor wetenschappelijk onderzoek, zowel op federaal niveau als op het niveau van de deelregeringen, hopeloos versnipperd. De federale middelen voor onderzoek en ontwikkeling zijn verdeeld over een groot aantal begrotingsartikelen. Nagenoeg elke minister beschikt over een eigen begroting voor onderzoek. De vraag rijst of de federale Regering, nu de staatshervorming is goedgekeurd, initiatieven zal nemen om de middelen voor het onderzoek meer te concentreren en het wetenschapsbeleid fundamenteel en rationeel te reorganiseren met het oog op een grotere efficiëntie en een grotere doorzichtigheid.

Een aantal nieuwe onderzoeksprogramma's zouden zijn goedgekeurd op het gebied van de bescherming van de consument, de bescherming van de gezondheid van de arbeiders, de bescherming van de burger, de sociale zekerheid, de telecommunicatie en de technische standaardisering. Kan de minister hieromtrent nadere toelichting geven? Worden de Gewesten en de Gemeenschappen betrokken bij de uitvoering van deze programma's? Zal bij de toewijzing van de onderzoeksprojecten het advies van buitenlandse deskundigen worden gevraagd?

Heel specifiek in verband met het landbouwkundig onderzoek heeft de federale Regering beslist aan de werkzaamheden van het Instituut voor wetenschappelijk onderzoek in nijverheid en landbouw een einde te stellen. De federale minister van Wetenschapsbeleid is bevoegd voor de coördinatie van het wetenschapsbeleid van de overheid en derhalve is hij verantwoordelijk voor de interne samenhang van het onderzoeksbeleid dat in die sector wordt gevoerd. Graag had ik dan ook van hem vernomen welke maatregelen de Regering reeds heeft genomen om de continuïteit van het federaal landbouwkundig onderzoek te verzekeren.

Tenslotte sta ik nog even stil bij de fameuze lasten uit het verleden. De kredieten voor deze post zijn in de afgeleden twee jaar ongeveer vervijfvoudigd en belopen momenteel nagenoeg een half miljard frank. Overeenkomstig de financieringswet moet de federale begroting deze lasten nog steeds dragen. Daar het onderwijs reeds een aantal jaren tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen behoort, zouden deze lasten eerder geleidelijk moeten afnemen dan stijgen. Tenzij ik mij vergis zijn deze kredieten in hoofdzaak bestemd voor weddetoelagen, uitrusting en bouwkosten. Graag kreeg ik de opdeling van deze bedragen per onderwijsniveau. Kan de minister mededelen welke jurisprudentie momenteel door de administratie en/of het kabinet wordt gevolgd?

Heel wat vragen rijzen bij de coördinatie van het wetenschappelijk onderzoek tussen de leden van de Europese Unie. Collega Hatry en ikzelf vragen ons af of er sedert de vergadering van de Raad op 11 oktober jongstleden een evolutie is in verband met het vierde kaderprogramma. Wij kregen graag enige toelichting over het akkoord dat de Raad van ministers in het begin van december zou hebben gesloten.

M. le Président. — La parole est à M. Dehousse, ministre.

M. Dehousse, ministre de la Politique scientifique. — Monsieur le Président, je remercie le rapporteur pour son exposé très complet. Il me dispensera de revenir sur un certain nombre de points. Je voudrais toutefois ajouter quelques précisions quant à l'évolution qui s'est esquissée depuis les travaux en commission.

Je m'adresserai tout d'abord à M. Verberckmoes dont je partage les préoccupations en ce qui concerne les questions relatives au personnel. J'ai souvent reconnu qu'il s'agissait là d'un des

grands problèmes qui se posaient aux établissements scientifiques et aux institutions culturelles de l'Etat. La situation n'a guère évolué en raison du moratoire décidé par le Gouvernement en matière de recrutement dans la fonction publique. Cette décision a été motivée par le poids important des fonctionnaires dans l'appareil de l'Etat et de ses composantes. Toutefois, le même moratoire appliqué à des institutions scientifiques dont le cadre est le plus souvent très réduit a un impact tout autre. Les problèmes finissent par devenir presque insolubles. A moins que le Conseil des ministres n'apporte une modification, le moratoire prendra fin le 1er janvier prochain. Dès ce moment, une correction pourra être envisagée.

Cette situation frappe particulièrement les Archives générales de l'Etat. Vous avez évoqué le retrait d'un certain nombre de détachés de l'enseignement. Cette mesure relève également de la politique générale. Le journal *La Dernière Heure* dénonçait récemment ce qu'il appelait le « scandale de la fonction publique », réclamant une diminution importante des effectifs dans toutes les administrations. J'ai cru discerner le même souci chez M. Verhofstadt. Or, on ne peut exiger la limitation des dépenses et la réduction du personnel tout en voulant en même temps qu'il soit procédé à des recrutements. C'est impossible aussi bien du côté francophone que du côté flamand.

Cela ne signifie pas pour autant que nous n'avons rien accompli dans le domaine des archives. Tout d'abord, je suis parvenu à un accord avec mes collègues Mme Officiers, ministre du Budget à l'époque, et M. Tobback, ministre de la Fonction publique, qui m'a précédé à la tête des institutions culturelles et des établissements scientifiques, afin de rencontrer l'exigence du Gouvernement en matière de réduction du personnel en prenant la mesure la moins grave. Plutôt que de renvoyer du personnel au chômage, nous nous sommes privés d'environ vingt-quatre détachés de l'enseignement supérieur, non seulement au service des Archives mais aussi, si ma mémoire ne me trahit pas, dans quatre établissements scientifiques de l'Etat, notamment à l'Institut royal des sciences naturelles.

Nous avons choisi cette solution cruelle que je n'ai acceptée qu'avec regret — mais je suis tenu par un devoir de solidarité envers mes collègues — pour deux raisons.

Tout d'abord, les détachés de l'enseignement supérieur coûtent cher. Dès lors, le ministre du Budget note avec satisfaction l'importance de l'économie réalisée. Ensuite, je considère quant à moi — mais cela vaut également pour mes collègues du Budget et de la Fonction publique — qu'il est moins grave de se priver de personnes qui retrouvent leur travail dans l'enseignement que de renvoyer au chômage des contractuels, dont nous avons souvent le plus urgent besoin.

Par contre, grâce notamment à deux collègues de cette assemblée, nous avons pu progresser de façon importante dans le problème complexe de la réorganisation des Archives. Vous vous souviendrez peut-être que M. Cerexhe avait déposé, dans cette assemblée, une proposition de loi à ce sujet. Trois collègues avaient également présenté des propositions traitant du même objet: M. Verreycken, au Sénat, MM. Hancké et Marsoul, à la Chambre.

Nous savons bien que, dans de telles situations, il arrive que les ministres choisissent de déposer eux-mêmes un projet pour éviter les problèmes de préséance entre parlementaires.

Ayant eu, dans ma vie politique, la joie d'être d'abord député, ensuite sénateur, avant que les circonstances me renvoient à la Chambre, j'ai préféré travailler avec les quatre auteurs principaux et avec un certain nombre d'autres collègues parlementaires. M. Garcia, par exemple, président de la commission de l'Enseignement et de la Recherche du Sénat, a pris une part active à ces travaux. Au fil du temps, par la création d'un groupe commun Chambre-Sénat, nous avons pu mener à bien la préparation d'une proposition de loi commune.

En fait, nous devons avoir hier une réunion finale de la commission commune — Chambre et Sénat — qui devait encore régler deux ou trois articles difficiles, notamment celui qui concerne les Communautés et les Régions dans un organigramme que nous avons imaginé.

M. Garcia m'a fait savoir que cette réunion, qui avait dû être remise pour des raisons de convenances et de travail parlementaire, aurait lieu à la rentrée. Dès lors, monsieur Verberckmoes,

nous pourrions normalement, soit à la Chambre d'abord, soit au Sénat d'abord — les parlementaires décideront — discuter de la révision de la loi sur les archives sur la base de propositions parlementaires qui ont été entourées de toute l'attention de mes services. C'était, me semble-t-il, une manière de reconnaître l'ampleur et l'intérêt de l'initiative parlementaire.

Dès que la commission se sera prononcée et qu'elle aura la structure dont je vous ai parlé tout à l'heure, nous pourrions nous concerter avec les Communautés et les Régions puisque cette loi a été conçue de façon à pouvoir accueillir les composantes de l'Etat — soit les Communautés, soit les Régions — qui deviendront, évidemment, des foyers de constitution d'archives. Nous leur avons donné le choix de vivre leur autonomie, si elles le désirent, ou de travailler en collaboration avec les institutions fédérales. Lorsque je dis « nous », il s'agit évidemment du Sénat puisque celui-ci se prononcera, de toute évidence, sur ce choix et c'est à ce moment que nous discuterons des différentes possibilités. Dès la formation du groupe de travail, j'avais écrit à mes collègues présidents des Gouvernements communautaires et régionaux pour les avertir de notre projet global. Ils ont été tenus au courant, par mes services, de l'évolution des choses. Ce n'est qu'en fin de parcours, lorsque le projet final sera définitivement fixé, que je reprendrai contact avec eux afin de m'informer de leur sentiment à cet égard.

Voilà un premier élément de réponse, à la fois sur le destin des archives et sur la concertation avec les Communautés et les Régions.

Je n'ai pas oublié votre question sur la mobilité, mais je dois vérifier plusieurs points avec mon collègue Tobback. Nous devons en effet tenir un certain nombre de discussions, notamment du fait que ce problème est lié à l'application de la circulaire 467, si ma mémoire ne me trahit pas. Le Conseil des ministres de la semaine dernière a reconnu la spécificité des établissements scientifiques. M. Tobback s'est prêté de bonne grâce à cette reconnaissance. Je dois encore discuter avec lui de la manière dont nous traiterons la matière de cette circulaire sans appliquer celle-ci aux établissements scientifiques. A ce point de vue, une concertation avec les Communautés et les Régions n'est pas nécessaire.

Par contre, nous aurons, à coup sûr, une concertation poussée en ce qui concerne le Conseil fédéral de la politique scientifique prévu dorénavant par l'article 6bis de la loi du 8 août.

Je vous rappelle, monsieur Verberckmoes, que c'est au cours de l'été dernier que nous avons voté les dispositions de cette loi. Dès ce moment, j'ai demandé à mes services de mettre en œuvre un avant-projet pour que nous puissions discuter sur la base d'un texte déjà réfléchi. Mes services m'ont communiqué cet avant-projet vers le 15 octobre. A mon tour, je l'ai transmis à diverses personnes dont l'avis m'est précieux, notamment le président du Conseil national de la politique scientifique actuel, M. Van Geen. Comme je l'ai dit à plusieurs reprises, je n'entends pas vivre ou faire vivre la création du Conseil fédéral de la politique scientifique comme une espèce de sanction appliquée au Conseil national de la politique scientifique actuel mais comme un remodelage important, parce qu'il faut naturellement tenir compte de la réforme de l'Etat. A la fin de la semaine dernière, la mouture à laquelle ont conduit les consultations de mes collaborateurs m'a été transmise. Si les quelques jours de vacances que j'espère prendre entre Noël et le Nouvel-An sont suffisamment reposants, c'est d'un pas alerte que je reprendrai ce dossier dès le début de l'année nouvelle.

En ce qui concerne l'IRSIA, de nombreuses discussions ont eu lieu au sein du Gouvernement. La suppression de l'IRSIA m'apparaissait un peu regrettable, compte tenu des services rendus. Cependant, on ne peut vouloir à la fois la régionalisation d'un certain nombre d'activités économiques et agricoles et le maintien au niveau fédéral d'institutions qui ne présentent plus qu'un intérêt limité. En collaboration avec M. Bourgeois, nous travaillons à l'adaptation des anciennes cellules de l'IRSIA et à leur intégration dans le cadre du ministère de l'Agriculture.

Vous m'avez également interrogé sur un élément neuf. En effet, tout à l'heure, le rapporteur s'est fait l'interprète très fidèle de la pensée qui a marqué jusqu'à présent mon action en matière scien-

tifique, à savoir la continuité. Etant moi-même ancien chercheur, je mesure tout ce que la recherche scientifique doit à la continuité. Dès lors, je n'ai pas éprouvé le besoin de bouleverser les programmes lancés par mes prédécesseurs : bien au contraire, j'ai tenu à les mener à bon port. Maintenant que le temps a passé, les choses ont naturellement changé, non pas dans mon esprit, mais les programmes ayant une durée de quatre à cinq ans, des lacunes sont forcément apparues. Vendredi dernier, le 17 décembre, le Conseil des ministres a marqué son accord sur un plan pluriannuel d'action pour la recherche que je lui ai soumis. Ce plan aura un impact budgétaire global d'1,5 milliard. Il comprend cinq programmes dont vous avez énuméré tout à l'heure certains traits principaux. Pour la clarté du compte rendu, voici l'intitulé exact des programmes : 1. l'appui scientifique à la diffusion des télécommunications; 2. l'appui scientifique à la normalisation; 3. la valorisation des banques de données socio-économiques fédérales; 4. l'appui scientifique à la protection des travailleurs en matière de santé; 5. l'action de renforcement du potentiel scientifique et technologique des établissements scientifiques fédéraux.

Vous m'avez demandé si les Régions et les Communautés avaient été associées à ce programme. La réponse est négative. Ces recherches se situent dans le cadre de l'article 6bis, paragraphe 2, c'est-à-dire les compétences propres du pouvoir fédéral.

Par contre, j'ai souhaité faire appel aux commissions scientifiques du FNRS, d'une part, et du NFWO, d'autre part, parce qu'il n'y a aucune raison de créer des commissions au niveau fédéral alors que ces deux organismes offrent toute une série d'avantages. Par ce biais, s'effectuera une association d'instances relevant des Communautés et des Régions. Je n'exclus pas a priori la prise d'informations auprès d'experts étrangers mais, en l'occurrence, cette éventualité n'est pas expressément prévue.

J'en viens aux charges du passé, dont vous avez dit qu'elles avaient quintuplé. En rigueur de termes, si l'on compare l'inscription 1993 et l'inscription préalable, c'est exact, mais dans les faits ce ne l'est pas, car mes prédécesseurs dans ce domaine, qui étaient M. Moureaux pour la partie francophone et M. Claes pour la partie néerlandophone — je gère ce domaine avec M. Van Rompuy, comme je l'ai fait naguère avec Mme Offeciers — avaient jadis introduit des crédits de l'ordre de 500 millions. Au cours de la première année, nous avons limité les dépenses parce que nous ne distinguions pas bien comment les choses fonctionnaient et nous nous sommes contentés d'un crédit relativement réduit de 100 millions. Par la suite, la machine ayant repris de la vigueur, nous sommes revenus au chiffre de 500 millions. Je n'ai pas le sentiment qu'ils seront épuisés cette année et nous verrons ce qu'il en adviendra dans la suite des événements.

Des dépenses peuvent être effectuées pour des raisons variées, ne se limitant pas seulement aux problèmes de construction, mais touchant, par exemple, à des problèmes personnels d'enseignants. Ainsi, je puis citer l'exemple d'un enseignant ayant eu la mauvaise idée d'avoir un accident professionnel, une fracture, par exemple, dont l'ampleur est contestée par le pouvoir organisateur. L'accident se passant par définition dans la période transitoire du passage de l'Etat à la Communauté, le problème de savoir qui allait devoir payer s'est posé. Bien entendu, pour qu'une charge du passé soit retenue, il faut qu'elle soit acceptée par la Cour des comptes et que le caractère de charge du passé soit reconnu, mais nous travaillons sans grand problème à ce niveau.

En vérité, nous aimerions mener ce genre de remboursement à terme et il faudra essayer de régler les derniers problèmes en suspens. Je crains que ce ne soit pas pour demain car, dans chacune des deux Communautés concernées — peu de demandes émanant de la Communauté germanophone —, on retrouve toujours quelques dossiers qui n'ont pas trouvé de solution. C'est ainsi que je traite pour le moment le dossier de l'*Akademisch Ziekenhuis* de Gand. Si vous m'aviez interrogé il y a six mois à ce propos, je vous aurais répondu que j'ignorais son existence. Mais lorsque nous sommes saisis d'un dossier, nous devons l'instruire et progresser. J'ai cependant l'espoir que, dans un avenir raisonnable, on pourra diminuer les interventions à ce niveau.

J'en arrive à votre dernière question, laquelle porte sur l'évolution du programme-cadre en discussion au niveau des Communautés européennes.

La discussion a évolué favorablement à plusieurs égards. Tout d'abord, lors du dernier Conseil européen de la recherche, celui du 11 octobre dernier — comme le rapporte utilement M. Matthijs —, nous sommes parvenus à un accord portant sur la structure. Les questions concernant les montants attribués aux domaines des technologies de l'information et de la communication, des technologies industrielles et de l'environnement, par exemple, sont à présent résolues. Il nous reste à régler, lors du prochain conseil, c'est-à-dire demain 22 décembre, les ventilations intérieures, à savoir les sommes dévolues à la télématique, aux technologies de la communication et aux technologies de l'information, pour n'évoquer que la première partie de la première activité. Nous avons donc bien progressé en la matière. Nous avons déterminé la structure «vertébrale» du projet; nous devons encore préciser le dessin de chacun des étages.

Par ailleurs, lors du Conseil européen du 6 décembre, nous n'avons pu parvenir à un accord qui, je le rappelle à la Haute Assemblée, doit recueillir non pas une simple majorité des Etats membres, mais bien une unanimité de ces derniers.

Au départ, la Commission européenne avait proposé un montant de 13,1 milliards d'écus, c'est-à-dire globalement 520 milliards de francs belges, montant non négligeable en matière de recherche. Malheureusement, au mois d'octobre, trois délégations s'étaient déclarées en désaccord avec les propositions de la Communauté. La situation ne s'est pas suffisamment améliorée, en tout cas, à mon sens. Aussi, après en avoir discuté avec le Premier ministre, j'ai décidé de porter le désaccord du 6 décembre devant la réunion au Sommet qui s'est tenue quelques jours plus tard. Les chefs d'Etat et de gouvernement ont pu aboutir à un accord qui se rapprochait de ce que la Commission souhaitait. Je vous en fait juge: la Commission réclamait 13,1 milliards d'écus et les chefs d'Etat ont marqué leur accord sur 12 milliards fermes, avec une possibilité d'un milliard d'écus supplémentaire.

Il s'agit donc là d'un compromis qui nous rapproche de la proposition de la Commission et je veux croire qu'il sera confirmé demain. Est-ce à dire que nous n'avons rien à faire d'autre demain qu'à confirmer ces dispositions et à loger les pièces dans les alvéoles? Non, un problème difficile doit encore être résolu. Il s'agit de l'avenir du Centre commun de recherche des Communautés européennes, centre dont l'importance est parfois violemment mise en cause par certaines délégations. Dans ce domaine, la présidence a établi des propositions de compromis. En fin d'après-midi, j'ai discuté avec certains collaborateurs, en ce compris les membres de la représentation permanente, mais aussi le représentant de la Communauté flamande car j'ai tenu à ce que M. Vandenbrande qui siège en tant que ministre belge, soit associé à la préparation de la réunion de demain. Je pense que cela n'étonnera personne. Nous en avons conclu qu'un accord devait être possible. Cependant, je resterai prudent en la matière. A des probabilités, je préfère en effet un accord possible aujourd'hui et certain demain.

Quoi qu'il en soit, nous progressons. Si cet accord est obtenu, nous aurons réussi un des paris difficiles de la présidence belge puisque nous sommes en train de livrer une course contre la montre. Cette course ne vise pas à ce que les décisions soient prises sous la présidence belge: de toute façon, ce ne sera pas le cas. En effet, comme M. Matthijs le rappelait tout à l'heure, en matière de recherche scientifique européenne, nous sommes entrés dans l'âge de la codécision avec le Parlement européen. Après le 1er janvier, sous la présidence grecque, le résultat du Conseil de demain pourra être présenté au Parlement européen pour obtenir son accord. J'évoque une course contre la montre précisément parce que le Parlement européen va être dissous à la suite de l'expiration normale de son mandat. S'il n'arrive pas à donner un aval à la proposition faite par le Conseil, nous risquons de traverser une crise douloureuse dans la recherche scientifique européenne puisque cette crise reporterait le programme d'un an ou, ce qui serait peut-être pire, nous forcerait à improviser une solution temporaire difficile à trouver. Je mentionne cette possibilité pour conjurer le sort avec l'espérance que nous ne serons pas contraints d'y recourir.

Telles sont les nouvelles que je suis en mesure d'apporter sur l'évolution de ce dossier depuis que le rapport de M. Matthijs a été rédigé.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verberckmoes.

De heer Verberckmoes (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de minister voor zijn uitvoerige en zeer gedetailleerde antwoorden, waarmee hij ook zijn grondige kennis van het dossier laat blijken. Ik wil overigens ook de rapporteur vooralsnog danken voor zijn uitstekend verslag.

Ik noteer dat de minister samen met enkele parlementsleden een poging wil ondernemen om een aantal wetsvoorstellen te laten behandelen die kunnen bijdragen tot een verbetering van de lokalisatie van het Archief. Ik verheug mij daarover en hoop dat dit zeer spoedig tot resultaten zal leiden.

Toch wil ik er ook op wijzen dat een goede lokalisatie weinig bijbrengt, als niet tegelijkertijd wordt gezorgd voor voldoende personeel. In Beveren-Waas bijvoorbeeld werd een gloednieuw gebouw opgetrokken waarin kilometerlange rijen archieven werden opgeborgen. Door gebrek aan voldoende personeel geraken die echter niet geïnventariseerd en is dit archief onbruikbaar. Het gebouw blijft gesloten. Daarom moet ik nogmaals en krachtig bij de minister aandringen om, samen met zijn bevoegde collega's, een degelijke personeelsbezetting te voorzien. Het is mij bekend dat in andere departementen onlangs contractuelen werden aangesteld. Voor een goed beheer van het Archief dient hier eveneens het kader te worden opgevuld, meer speciaal op niveau 2 en niveau 3.

De teruggenomen boventallige onderwijskrachten, waarover ik daareven heb gesproken, dienen dringend en in de ruimst mogelijke mate te worden vervangen door contractuelen.

M. le Président. — La parole est à M. Dehousse, ministre.

M. Dehousse, ministre de la Politique scientifique. — Monsieur le Président, je suis prêt à ouvrir à nouveau un débat qui me passionne. Je rappellerai tout d'abord que le ministre de la Politique scientifique, par rapport aux établissements scientifiques et notamment par rapport aux Archives, connaît dans ce pays une situation particulière.

En effet, il ne lui appartient pas de régler les grands problèmes de personnel, lesquels relèvent du ministre de la Fonction publique. Sans l'accord de ce département, je ne peux engager ni du personnel statutaire ni du personnel contractuel. L'autre malheur — et nous n'entamerons pas cette discussion aujourd'hui — réside dans la grande misère des établissements scientifiques en matière de bâtiments. Ce n'est pas mon département qui organise le travail. Nous dépendons de la Régie des Bâtiments, jadis on aurait dit: pour le meilleur et pour le pire; malheureusement, aujourd'hui, ce serait plutôt pour le pire.

A cet égard, je vous donnerai simplement un chiffre. Tous les départements ministériels supplient la Régie des Bâtiments de régler des problèmes de bâtiments tout à fait urgents. M. Wathelet, par exemple, a pleuré, si je puis dire, pendant dix-huit mois pour que l'on installe l'Institut de criminalistique. Nous avons également été confrontés au problème de la construction d'une nouvelle prison puisque, comme vous le savez, les prisons sont pleines, et c'est un euphémisme.

Malgré les difficultés budgétaires, le Gouvernement a décidé, pour l'année 1993, de libérer une tranche supplémentaire de 2,4 milliards. Tous les ministres se sont réunis pour déterminer les constructions prioritaires. Le budget de mon département ne représente guère qu'un pour cent du budget de l'Etat, comme vous le souligniez tout à l'heure, monsieur Verberckmoes. Or, mon département à lui seul m'a soumis des propositions pour plus de 2,4 milliards! J'ai donc dû opérer un choix, puisque c'est le rôle du ministre, choix que j'ai fait en fonction notamment des travaux qui avaient déjà été commencés. En effet, la pire des situations, vous en savez quelque chose, est de ne pouvoir achever un bâtiment par manque de subsides. C'est ainsi que nous allons pouvoir terminer l'aménagement du Musée instrumental sur la Place royale, dont coût de 500 millions. Ce travail avait été décidé à un moment où l'on regardait moins à la dépense.

Je ferai de mon mieux à l'avenir et, notamment, dans le domaine du personnel. J'espère la libération du moratoire dont je vous ai parlé. J'espère aussi que nous pourrions trouver une solution en ce qui concerne les contractuels, mais ce ne sera possible qu'à partir de l'année prochaine pour les raisons que j'ai rappelées. Croyez bien que, dans le domaine des Archives comme dans d'autres, je reste extrêmement attentif à la situation.

De par votre intérêt pour cette matière, vous devez savoir que l'archiviste général du royaume, M. Persoons, a, sans m'en avoir averti, proposé au ministre de la Fonction publique, M. Tobback, la fermeture des dépôts de Renaix-Ronse et de Courtrai-Kortrijk. Je m'y suis opposé. J'ai, par ailleurs, été attaqué dans un journal flamand qui m'a, entre autres critiques, reproché de ne pas m'intéresser suffisamment au problème des tziganes. Je suis prêt à m'occuper de cette question aussi bien que des autres. Et, à cette occasion, j'ai rappelé au quotidien *De Standaard*, qui a bien voulu publier ma mise au point, que la première fonction des Archives consistait à préserver et la seconde, à rendre ces collections accessibles. Dès que ces deux fonctions seront accomplies, nous pourrions penser aux expositions et en organiser en plus grand nombre.

Faute de personnel — problème que M. Persoons n'est pas à même de régler mieux que moi —, je n'ai pas encore pu régler le problème de l'ouverture des dépôts le samedi. Certains dépôts étant en effet fermés ce jour-là, un grand nombre de parlementaires issus des différentes Régions du pays m'interrogent sur les raisons de cette fermeture. Nous rouvrirons lorsque nous disposerons du personnel suffisant. Cette déclaration vaut non seulement pour ce point de détail mais aussi pour l'ensemble. J'ai toujours été à la disposition des membres du Sénat et, en commission, ils ont toujours pu m'interroger à loisir. Comme d'habitude, j'essayerai donc de répondre à une question qui, comme la vôtre, est parfaitement légitime. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion de la section Politique scientifique, je la déclare close.

Daar niemand meer het woord vraagt, is de beraadslaging over de sectie Wetenschapsbeleid gesloten.

La discussion générale des deux projets de loi est également close.

De algemene beraadslaging van de twee ontwerpen van wet is eveneens gesloten.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE RIJKSMIDDELENBEGROTING VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1994

Beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DES VOIES ET MOYENS POUR L'ANNEE BUDGETAIRE 1994

Discussion et vote des articles

De Voorzitter. — Wij bespreken nu de artikelen van het ontwerp van wet houdende de Rijksmiddelenbegroting voor het begrotingsjaar 1994.

Nous passons à l'examen des articles du projet de loi contenant le budget des Voies et Moyens pour l'année budgétaire 1994.

Daar niemand het woord vraagt in de bespreking van de artikelen van de tabel, breng ik deze in stemming.

Personne ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

— Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (*Zie stukken nrs. 880-1 en 2, zitting 1993-1994, van de Belgische Senaat en stukken nrs. 1177-1 en 1178-1 tot 5, zitting 1993-1994 van de Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers.*)

Ces articles sont successivement mis aux voix et adoptés. (*Voir documents nos 880-1 et 2, session 1993-1994, du Sénat de Belgique et documents nos 1177-1 et 1178-1 à 5, session 1993-1994, de la Chambre des représentants de Belgique.*)

De Voorzitter. — De artikelen van het ontwerp van wet luiden :

Artikel 1. Voor het begrotingsjaar 1994 worden de lopende ontvangsten van de Staat geraamd :

Voor de fiscale ontvangsten, op 1 207 933 300 000 frank;

Voor de niet-fiscale ontvangsten, op 158 783 900 000 frank;

Zegge te samen 1 366 717 200 000 frank, overeenkomstig Titel I van de hierbijgaande tabel.

Article 1er. Pour l'année budgétaire 1994, les recettes courantes de l'Etat sont évaluées :

Pour les recettes fiscales, à 1 207 933 300 000 francs;

Pour les recettes non fiscales, à 158 783 900 000 francs;

Soit ensemble 1 366 717 200 000 francs, conformément au Titre I du tableau ci-annexé.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. Voor het begrotingsjaar 1994 worden de kapitaalontvangsten geraamd op de som van 7 473 000 000 frank, overeenkomstig Titel II van de hierbijgaande tabel.

Art. 2. Pour l'année budgétaire 1994, les recettes en capital sont évaluées à la somme de 7 473 000 000 de francs, conformément au Titre II du tableau ci-annexé.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. Voor het begrotingsjaar 1994, wordt de opbrengst van leningen geraamd op 2 159 572 600 000 frank, overeenkomstig Titel III van de hierbijgaande tabel.

Art. 3. Pour l'année budgétaire 1994, le produit d'emprunts est évalué à 2 159 572 600 000 francs, conformément au Titre III du tableau ci-annexé.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 4. De op 31 december 1993 bestaande directe en indirecte belastingen, in hoofdsom en opdecimen ten behoeve van de Staat, worden tijdens het jaar 1994 ingevorderd volgens de wetten, besluiten en tarieven waarbij de zetting er invordering ervan worden geregeld, met inbegrip van de wetten, besluiten en tarieven die slechts een tijdelijk of voorlopig karakter hebben.

Art. 4. Les impôts directs et indirects, en principal et décimes additionnels au profit de l'Etat, existant au 31 décembre 1993, seront recouvrés pendant l'année 1994 d'après les lois, arrêtés et tarifs qui en règlent l'assiette et la perception, y compris les lois, arrêtés et tarifs qui n'ont qu'un caractère temporaire ou provisoire.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 5. De toepassing van de artikelen 3 en 4, § 1, van de wet van 28 december 1954, houdende de Rijksmiddelenbegroting voor het dienstjaar 1955, is verlengd tot 31 december 1994.

Art. 5. L'application des articles 3 et 4, § 1er, de la loi du 28 décembre 1954 contenant le budget des Voies et Moyens pour l'exercice 1955, est prorogée jusqu'au 31 décembre 1994.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 6. De Koning kan, binnen de perken en onder de voorwaarden die Hij bepaalt, vrijstelling van belasting verlenen voor de inkomsten van leningen die in 1994 door de Staat, de Gemeenschappen, de Gewesten, de provincies, de agglomeraties, de gemeenten en de openbare instellingen of organismen in het buitenland zouden worden uitgegeven.

Art. 6. Le Roi peut, dans les limites et aux conditions qu'il détermine, accorder des exonérations fiscales aux revenus des emprunts qui seraient émis en 1994, à l'étranger par l'Etat, les Communautés, les Régions, les provinces, les agglomérations, les communes et les établissements ou organismes publics.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 7. § 1. De Koning wordt gemachtigd door leningen uitgegeven zowel in België als in het buitenland en zowel in Belgische frank als in vreemde munt, te dekken:

1) Het excédent van de uitgaven op de ontvangsten van de begroting voor het jaar 1994;

2) De terugbetaling van de nog niet afgeloste obligaties van de leningen in Belgische frank of in vreemde munt die in 1994 op eindvervaldag komen;

3) De gehele of gedeeltelijke vervroegde terugbetaling van leningen in Belgische frank of in vreemde munt, overeenkomstig de beschikkingen van de koninklijke besluiten betreffende de uitgifte of de leningsovereenkomsten;

4) De kapitaalverminderingen van de leningen in vreemde munt als gevolg van een contractuele clausule;

5) De dagelijkse beheersverrichtingen van de Schatkist of de verrichtingen inzake financieel beheer gedaan in het algemeen belang van de Schatkist, met inbegrip van de daartoe noodzakelijke plaatsingen;

6) De eventuele uitgaven die voortvloeien uit de in § 3, 3° en 4°, hieronder bedoelde beheersverrichtingen van de Schatkist.

§ 2. De Koning wordt eveneens gemachtigd om met de instemming van de houders en tegen marktvoorwaarden, bestaande leningen geheel of gedeeltelijk om te zetten in leningen van het type « lineaire obligaties » en de vervaldag en het tussenaflossingsplan ervan aan te passen.

§ 3. De minister van Financiën, of de ambtenaren van de administratie van de Thesaurie die hij zal aanstellen voor specifieke taken door hem voorzien, wordt ertoe gemachtigd:

1° Schatkistcertificaten, Schatkistbons of andere rentegevende financieringsmiddelen te creëren, ten belope van het bedrag der leningen die eventueel dienen te worden aangegaan in het kader van de machtiging voorzien in § 1 en dit zowel in België als in het buitenland en zowel in Belgische frank als in vreemde munt;

2° In afwijking van artikel 6 van de wet van 2 augustus 1955 houdende opheffing van het Fonds tot delging der staatsschuld en van artikel 7 van het koninklijk besluit van 27 februari 1956 tot regeling van de werking van de Amortisatiekas, opgericht door genoemde wet, bij de rijkskassier tot aflossing teruggekochte effecten aan toonder in bewaring te houden om ze, indien nodig, beschikbaar te stellen voor de omzetting in inschrijvingen op naam of in gedematerialiseerde waarden;

3° Elke dagelijkse beheersverrichting of elke verrichting inzake financieel beheer in het algemeen belang van de Schatkist te doen, met inbegrip van het afsluiten van de hiervoor noodzakelijke overeenkomsten.

De plaatsingen nodig om de beheersverrichtingen van de Schatkist tot een goed einde te brengen, worden gedaan door gebruik te maken van ieder produkt dat de financiële markten bieden en die zo voordelig mogelijk voor de Schatkist zijn.

Deze plaatsingen kunnen ook gedaan worden bij het Rentenfonds;

4° Voor de onderhandse leningen die door de Staat in België of in het buitenland zijn uitgegeven, de voorwaarden en de terugbetalingstermijnen in overleg met de geldschietters aan te passen of, in het algemeen, dienaangaande beheersovereenkomsten te sluiten;

5° Om naast de omruiling van effecten van bestaande leningen tegen nieuwe lineaire obligaties en dit in het kader van de verrichtingen bepaald in § 2 hierboven, de interestprorata's van deze in omloop zijnde effecten te betalen aan de rechthebbenden door middel van lineaire obligaties.

§ 4. 1° De opbrengsten van leningen die werden aangegaan om de in §§ 1 en 2 bedoelde uitgaven te dekken, worden op de Rijksmiddelenbegroting voor het begrotingsjaar 1994 gestort, hetzij als

ontvangsten die zijn toegewezen aan het organieke fonds voor de in § 1, 3° tot 6°, en § 2, bedoelde uitgaven, hetzij als algemene ontvangsten van de Schatkist in de andere gevallen.

2° Het deel van de geconsolideerde leningen die krachtens § 1 werden aangegaan op het einde van 1993 en waarvan de opbrengst ten gunste van de Staat wordt gestort in het begin van 1994, wordt als ontvangsten aangerekend op de begroting van het jaar 1994.

3° De beheersverrichtingen van de Schatkist die op het einde van het jaar 1993 werden gedaan, en waarvan de beschikking over de leningsopbrengst pas in 1994 gebeurt, worden aan dat laatste begrotingsjaar verbonden.

4° De opbrengsten van de leningen die voortvloeien uit de beheersverrichtingen van de Schatkist, alsmede:

— De voorlopige uitgaven betreffende het vormen van activa en de bijkomende kosten;

— De ontvangsten betreffende het realiseren van de gevormde activa, de bijkomende uitgaven en de opbrengsten voortvloeiend uit de activa, kunnen worden geboekt op speciale financiële rekeningen die daartoe geopend worden bij de Nationale Bank van België, los van de directe rekening van de Schatkist, en die door de minister van Financiën of diens afgevaardigden worden beheerd.

De gevormde activa kunnen ook worden ingeschreven op specifieke effectenrekeningen geopend op naam van de Schatkist bij het effectenclearingsstelsel van de Nationale Bank van België of bij andere nationale of internationale clearingorganismen.

De minister van Financiën of diens afgevaardigden bepalen, indien nodig, de beheers- en openingsmodaliteiten van die rekeningen, alsmede de modaliteiten met betrekking tot het periodieke saldo ervan.

Art. 7. § 1er. Le Roi est autorisé à couvrir par des emprunts, lesquels peuvent être émis tant en Belgique qu'à l'étranger, en francs belges qu'en monnaies étrangères:

1) L'excédent des dépenses du budget de l'année 1994 sur les recettes;

2) Le remboursement des obligations non encore amorties des emprunts libellés en francs belges ou en monnaies étrangères dont l'échéance finale se situe en 1994;

3) Le remboursement par anticipation de tout ou partie d'emprunts libellés en francs belges ou en monnaies étrangères, conformément aux dispositions des arrêtés royaux d'émission ou des conventions d'emprunt;

4) Les réductions de capital des emprunts en monnaies étrangères, résultant d'une clause contractuelle;

5) Les opérations de gestion journalière du Trésor ou les opérations de gestion financière réalisées dans l'intérêt général du Trésor, en ce y compris les placements nécessaires à leur bonne fin;

6) Les dépenses éventuelles découlant des opérations de gestion du Trésor visées au § 3, 3° et 4°, ci-dessous.

§ 2. Le Roi est également autorisé à convertir, avec l'accord des porteurs et aux conditions du marché, tout ou partie d'emprunts existants en emprunts du type « obligations linéaires » et d'en adapter l'échéance et le plan d'amortissement intercalaire.

§ 3. Le ministre des Finances ou les fonctionnaires de l'Administration de la Trésorerie qu'il désigne pour les tâches spécifiques prévues par lui, sont autorisés:

1° A créer des certificats de trésorerie, bons du Trésor ou autres instruments de financement portant intérêt, à concurrence du montant des emprunts à contracter éventuellement dans le cadre de l'autorisation prévue au § 1er, et ce aussi bien en Belgique qu'à l'étranger, en francs belges qu'en monnaies étrangères;

2° Par dérogation à l'article 6 de la loi du 2 août 1955 portant suppression du Fonds d'amortissement de la dette publique et de l'article 7 de l'arrêté royal du 27 février 1956 réglant le fonctionnement de la Caisse d'amortissement créée par ladite loi, à maintenir en dépôt auprès du caissier de l'Etat, des titres au porteur rachetés pour l'amortissement, afin de les affecter, si nécessaire, à la conversion d'inscriptions nominatives ou de valeurs dématérialisées;

3° A conclure toute opération de gestion journalière du Trésor ou toute opération de gestion financière réalisée dans l'intérêt général du Trésor, en ce compris la conclusion de conventions de placement nécessaires à leur bonne fin.

Les placements nécessaires à la bonne fin des opérations de gestion du Trésor sont réalisés par utilisation de tout produit offert par les marchés financiers, dans le meilleur intérêt du Trésor.

Ces placements peuvent également être effectués auprès du Fonds des rentes;

4° En ce qui concerne les emprunts privés émis par l'Etat en Belgique ou à l'étranger, à adapter, en accord avec les prêteurs, les conditions et termes de remboursement ou, en général, à conclure des contrats de gestion dans ces mêmes matières;

5° Complémentairement à des échanges de titres d'emprunts existants contre des obligations linéaires nouvelles, effectués dans le cadre des opérations visées au § 2 ci-dessus, à liquider les paiements de proratas d'intérêts afférents aux titres en circulation, au moyen de la remise aux ayants droit d'obligations linéaires.

§ 4. 1° Les produits d'emprunts contractés pour couvrir les dépenses prévues aux §§ 1er et 2 sont versés au budget des Voies et Moyens de l'année budgétaire 1994, soit à titre de recettes affectées au fonds organique pour ce qui concerne les dépenses visées au § 1er, 3° à 6°, et § 2, ou comme recettes générales du Trésor dans les autres cas.

2° La partie des emprunts consolidés conclus en fin d'année 1993 en vertu du § 1er et dont le produit est versé au profit de l'Etat au début de l'année 1994, est imputée en recettes au budget de l'année 1994.

3° Les opérations de gestion du Trésor conclues en fin d'année 1993, dont la disposition sur produit d'emprunt n'intervient qu'en 1994 sont rattachées à cette dernière année budgétaire.

4° Les produits d'emprunts résultant de la conclusion d'opérations de gestion du Trésor ainsi que:

— Les dépenses provisoires relatives à la constitution d'actifs et les coûts annexes;

— Les recettes afférentes à la réalisation des actifs constitués, les dépenses annexes et les revenus découlant de ces actifs, peuvent être enregistrés sur des comptes financiers spéciaux ouverts à cette fin à la Banque nationale de Belgique, indépendamment du compte immédiat du Trésor et qui sont gérés par le ministre des Finances ou ses délégués.

Les actifs constitués peuvent aussi être inscrits en comptes de titres spéciaux ouverts au nom du Trésor dans le système de compensation de titres de la Banque nationale de Belgique ou auprès d'organismes de clearing nationaux ou internationaux.

Le ministre des Finances ou ses délégués déterminent, le cas échéant, les modalités d'ouverture et de gestion de ces comptes ainsi que celles afférentes à leur solde périodique.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 8. De minister van Financiën wordt ertoe gemachtigd om op de lasten van staatsleningen in mindering te brengen:

1° De inkomsten van de plaatsingen van de opbrengsten van leningen in Belgische frank gedaan in het kader van de beheersverrichtingen van de Schatkist bedoeld in artikel 7, § 3, 3°;

2° De inkomsten van de plaatsingen van de opbrengsten van leningen in vreemde munt, gedaan in het kader van de beheersverrichtingen van de Schatkist bedoeld in artikel 7, § 3, 3°;

3° De inkomsten of de kapitalen toegewezen aan de Schatkist als gevolg van beheersverrichtingen van de Schatkist inzake interesten- of deviezenswaps, arbitrageverrichtingen, verrichtingen om risico's te dekken zoals « options » of andere verrichtingen op staatsleningen met als doel de financiële lasten ervan te vermindern.

De minister van Financiën wordt er bovendien toe gemachtigd om een thesaurie in vreemde munt te beheren van de opbrengsten van leningen bestemd voor plaatsingen of voor andere verrichtingen bedoeld in de vorige alinea, 2° en 3°, om iedere weerslag op de schuldenlast in vreemde munt van de Schatkist op het verloop van de monetaire politiek te vermijden.

Art. 8. Le ministre des Finances est autorisé à porter en déduction des charges d'emprunts de l'Etat:

1° Les revenus des placements de produits d'emprunts en francs belges effectués dans le cadre des opérations de gestion du Trésor visées à l'article 7, § 3, 3°;

2° Les revenus des placements de produits d'emprunts en monnaies étrangères effectués dans le cadre des opérations de gestion du Trésor visées à l'article 7, § 3, 3°;

3° Les revenus ou capitaux attribués à l'Etat suite à des opérations de gestion du Trésor en matière de « swap » d'intérêt ou de devises, d'arbitrages, de couvertures du risque telles que les options ou autres opérations, réalisées au moyen d'emprunts de l'Etat et aux fins d'en alléger les charges financières.

Le ministre des Finances est en outre autorisé à gérer une trésorerie en monnaies étrangères des produits d'emprunts destinés aux placements ou aux opérations visées à l'alinéa précédent, 2° et 3° pour éviter tout impact de l'endettement du Trésor en monnaies étrangères sur la conduite de la politique monétaire.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 9. De minister van Financiën wordt ertoe gemachtigd om ingevolge een met de Nationale Bank van België te sluiten overeenkomst, lineaire obligaties en Schatkistcertificaten te creëren met dezelfde kenmerken als die van de in omloop zijnde obligaties of certificaten teneinde die effecten voor een korte termijn uit te lenen aan de Nationale Bank van België overeenkomstig de noodwendigheden van haar effectenclearingstelsel.

De minister van Financiën kan de in het vorig lid bedoelde bevoegdheid delegeren aan de administrateur generaal van de administratie der Thesaurie en aan de ambtenaar die werd aangewezen om hem bij verhindering te vervangen.

Art. 9. Le ministre des Finances est autorisé, conformément à une convention à conclure avec la Banque Nationale de Belgique, à créer des obligations linéaires et des certificats de trésorerie ayant les mêmes caractéristiques que celles des obligations ou certificats en circulation, en vue de prêter ces titres à court terme à la Banque nationale de Belgique en fonction des besoins de son système de compensation de titres.

Le ministre des Finances peut déléguer le pouvoir visé à l'alinéa précédent à l'administrateur général de l'administration de la Trésorerie et au fonctionnaire délégué pour le remplacer en cas d'empêchement.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 10. In afwijking van artikel 17 van het koninklijk besluit nr. 150 van 18 maart 1935 tot samenschakeling van de wetten betreffende de inrichting en de werking van de Deposito- en Consignatiekas en tot aanbrenging van de wijzigingen daarin, krachtens de wet van 31 juli 1934, zal de rentevoet van de in 1994 uit te keren interesten voor de bij de Deposito- en Consignatiekas in bewaring gegeven consignaties, vrijwillige deposito's en borgtochten van alle categorieën, door de minister van Financiën worden vastgesteld.

Art. 10. Par dérogation à l'article 17 de l'arrêté royal n° 150 du 18 mars 1935, coordonnant les lois relatives à l'organisation et au fonctionnement de la Caisse des dépôts et consignations et y apportant des modifications en vertu de la loi du 31 juillet 1934, le taux des intérêts à bonifier en 1994 aux consignations, aux dépôts volontaires et aux cautionnements de toutes catégories confiés à la Caisse des dépôts et consignations, sera fixé par le ministre des Finances.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 11. Met het oog op de uitvoering van artikel 5, § 1, van de verordening (EEG) nr. 1941/81 betreffende een geïntegreerd ontwikkelingsprogramma voor de achtergebleven gebieden van België, worden de financiële middelen voor de projecten die onder hun bevoegdheid vallen, gestort op de begrotingen van de Gewesten.

Deze financiële middelen worden voorafgenomen op de terugbetalingen aan de Belgische Schatkist, waartoe de Europese Gemeenschappen ten titel van inningskosten gehouden zijn luidens artikel 3, 1°, vijfde lid, van het besluit van 21 april 1970 van de Raad van ministers van de Europese Gemeenschappen betreffende de vervanging van de financiële bijdragen van de lidstaten door eigen middelen van de Europese Gemeenschappen, goedgekeurd door de wet van 23 december 1970.

De over te hevelen bedragen worden bepaald door de minister van Financiën, zoals beslist of voorzien door de EEG-Commissie.

Art. 11. Pour les projets relevant de leur compétence, en vue de la mise en oeuvre de l'article 5, § 1er, du règlement (CEE) n° 1941/81 concernant un programme de développement intégré pour les zones défavorisées de la Belgique, les moyens financiers à affecter sont versés aux budgets des Régions.

Ces moyens financiers sont prélevés sur les remboursements au Trésor belge que les Communautés européennes sont tenues d'effectuer, au titre de frais de perception, aux termes de l'article 3, 1°, cinquième alinéa, de la décision du 21 avril 1970 du Conseil des ministres des Communautés européennes relative au remplacement des contributions des Etats membres par des ressources propres aux Communautés européennes, approuvée par la loi du 23 décembre 1970.

Les montants à transférer sont déterminés par le ministre des Finances en fonction des concours décidés ou prévus par la Commission des Communautés européennes.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 12. Overeenkomstig artikel 53, 1°, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, gewijzigd door de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, worden de financiële middelen van de Gewesten voortvloeiend uit de gewestelijke belastingen, voor het begrotingsjaar 1994 geraamd op 25 292 000 000 frank voor het Vlaamse Gewest; op 12 228 300 000 frank voor het Waalse Gewest en op 9 701 800 000 frank voor het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

Art. 12. Conformément à l'article 53, 1° de la loi spéciale du 16 janvier 1989 relative au financement des Communautés et des Régions, modifiée par la loi spéciale du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, les moyens financiers des Régions en provenance des impôts régionaux sont estimés, pour l'année budgétaire 1994, à 25 292 000 000 de francs pour la Région flamande, à 12 228 300 000 francs pour la Région wallonne et à 9 701 800 000 francs pour la Région de Bruxelles-Capitale.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 13. Overeenkomstig artikel 53, 1°*bis*, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, gewijzigd door de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, worden de financiële middelen van de Gemeenschappen voortvloeiend uit de gemeenschapsbelasting, voor het begrotingsjaar 1994 geraamd op 1 531 100 000 frank voor de Vlaamse Gemeenschap en op 8 326 700 000 frank voor de Franse Gemeenschap.

Overeenkomstig artikel 56, 1°*bis*, van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap, ingevoerd door de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, en overeenkomstig artikel 53, 1°*bis*, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, ingevoerd door de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, worden de financiële middelen voortvloeiend uit de gemeenschapsbelasting, voor het begrotingsjaar 1994 geraamd op 154 200 000 frank voor de Duitstalige Gemeenschap.

Art. 13. Conformément à l'article 53, 1°*bis*, de la loi spéciale du 16 janvier 1989 relative au financement des Communautés et des Régions, modifiée par la loi spéciale du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, les moyens financiers des Communautés en provenance de l'impôt communautaire sont estimés, pour l'année budgétaire 1994 à 1 531 100 000 francs pour la Communauté flamande et à 8 326 700 000 francs pour la Communauté française.

Conformément à l'article 56, 1°*bis*, de la loi du 31 décembre 1983 de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone, inséré par la loi ordinaire du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, et conformément à l'article 53, 1°*bis*, de la loi spéciale du 16 janvier 1989 relative au financement des Communautés et des Régions, modifiée par la loi spéciale du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, les moyens financiers de la Communauté germanophone en provenance de l'impôt communautaire sont estimés, pour l'année budgétaire 1994 à 154 200 000 francs.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 14. Overeenkomstig artikel 53, 2°, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, gewijzigd door de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, worden de financiële middelen van de Gemeenschappen afkomstig uit de toegewezen gedeelten van de opbrengst van de belasting over de toegevoegde waarde en de personenbelasting, voor het begrotingsjaar 1994 geraamd op 262 524 700 000 frank voor de Vlaamse Gemeenschap en op 192 243 700 000 frank voor de Franse Gemeenschap.

Art. 14. Conformément à l'article 53, 2°, de la loi spéciale du 16 janvier 1989 relative au financement des Communautés et des Régions, modifiée par la loi spéciale du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, les moyens financiers des Communautés, en provenance des parties attribuées du produit de la taxe sur la valeur ajoutée et de l'impôt des personnes physiques sont estimés, pour l'année budgétaire 1994, à 262 524 700 000 francs pour la Communauté flamande et à 192 243 700 000 francs pour la Communauté française.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 15. Overeenkomstig de artikelen 53, 3°, en 35*bis* van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, gewijzigd door de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, worden de financiële middelen van de Gewesten afkomstig uit het toegewezen gedeelte van de opbrengst van de personenbelasting, voor het begrotingsjaar 1994 geraamd op 141 605 100 000 frank voor het Vlaamse Gewest; op 93 780 900 000 voor het Waalse Gewest en op 26 362 900 000 voor het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

Art. 15. Conformément aux articles 53, 3°, et 35*bis* de la loi spéciale du 16 janvier 1989 relative au financement des Communautés et des Régions, modifiée par la loi spéciale du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, les moyens financiers des Régions en provenance de la partie attribuée du produit de l'impôt des personnes physiques sont estimés, pour l'année budgétaire 1994, à 141 605 100 000 francs pour la Région flamande, à 93 780 900 000 pour la Région wallonne et à 26 362 900 000 pour la Région de Bruxelles-Capitale.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 16. Overeenkomstig artikel 53, 1°, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, gewijzigd door de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, worden de financiële middelen van de Gewesten voortvloeiend uit de gewestelijke belastingen, voor het begrotingsjaar 1993

herraamd op 25 265 000 000 frank voor het Vlaamse Gewest; op 12 196 100 000 frank voor het Waalse Gewest en op 9 654 100 000 frank voor het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

Art. 16. Conformément à l'article 53, 1°, de la loi spéciale du 16 janvier 1989 relative au financement des Communautés et des Régions, modifiée par la loi spéciale du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, les moyens financiers des Régions en provenance des impôts régionaux sont réestimés, pour l'année budgétaire 1993, à 25 265 000 000 de francs pour la Région flamande, à 12 196 100 000 francs pour la Région wallonne et à 9 654 100 000 francs pour la Région de Bruxelles-Capitale.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 17. Overeenkomstig artikel 53, 1°*bis*, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, gewijzigd door de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, worden de financiële middelen van de Gemeenschappen voortvloeiend uit de gemeenschapsbelasting, voor het begrotingsjaar 1993, rekening houdende met de definitieve afrekening van de toegewezen middelen voor begrotingsjaar 1992, herraamd op 17 692 800 000 frank voor de Vlaamse Gemeenschap en op 10 080 500 000 frank voor de Franse Gemeenschap.

Overeenkomstig artikel 56, 1°*bis*, van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap, ingevoerd door de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, en overeenkomstig artikel 53, 1°*bis*, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, gewijzigd door de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, worden de financiële middelen voortvloeiend uit de gemeenschapsbelasting, voor het begrotingsjaar 1993, rekening houdende met de definitieve afrekening van de toegewezen middelen voor begrotingsjaar 1992, herraamd op 189 100 000 frank voor de Duitstalige Gemeenschap.

Art. 17. Conformément à l'article 53, 1°*bis*, de la loi spéciale du 16 janvier 1989 relative au financement des Communautés et des Régions, modifiée par la loi spéciale du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, les moyens financiers des Communautés en provenance de l'impôt communautaire sont réestimés, pour l'année budgétaire 1993, en tenant compte du décompte définitif des moyens attribués pour l'année budgétaire 1992, à 17 692 800 000 francs pour la Communauté flamande et à 10 080 500 000 francs pour la Communauté française.

Conformément à l'article 56, 1°*bis*, de la loi du 31 décembre 1983 de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone, inséré par la loi ordinaire du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, et conformément à l'article 53, 1°*bis*, de la loi spéciale du 16 janvier 1989 relative au financement des Communautés et des Régions, modifiée par la loi spéciale du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, les moyens financiers de la Communauté germanophone en provenance de l'impôt communautaire sont réestimés, pour l'année budgétaire 1993, en tenant compte du décompte définitif des moyens attribués pour l'année budgétaire 1992, à 189 100 000 francs.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 18. Overeenkomstig artikel 53, 2°, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, gewijzigd door de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, worden de financiële middelen van de Gemeenschappen afkomstig uit de toegewezen gedeelten van de opbrengst van de belasting over de toegevoegde waarde en de personenbelasting, voor het begrotingsjaar 1993, rekening houdende met de definitieve afrekening van de toegewezen middelen voor begrotingsjaar 1992, herraamd op 249 745 800 000 frank voor de Vlaamse Gemeenschap en op 185 128 600 000 frank voor de Franse Gemeenschap.

Art. 18. Conformément à l'article 53, 2°, de la loi spéciale du 16 janvier 1989 relative au financement des Communautés et des Régions, modifiée par la loi spéciale du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, les moyens financiers des Communautés, en provenance des parties attribuées du produit de la taxe sur la valeur ajoutée et de l'impôt des personnes physiques sont réestimés, pour l'année budgétaire 1993, en tenant compte du décompte définitif des moyens attribués pour l'année budgétaire 1992, à 249 745 800 000 francs pour la Communauté flamande et à 185 128 600 000 francs pour la Communauté française.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 19. Overeenkomstig de artikelen 53, 3°, en 35*bis* van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, gewijzigd door de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, worden de financiële middelen van de Gewesten afkomstig uit het toegewezen gedeelte van de opbrengst van de personenbelasting, voor het begrotingsjaar 1993, rekening houdende met de definitieve afrekening van de toegewezen middelen voor begrotingsjaar 1992, herraamd op 127 520 700 000 frank voor het Vlaamse Gewest; op 87 033 000 000 frank voor het Waalse Gewest en op 24 497 500 000 frank voor het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

Art. 19. Conformément aux articles 53, 3°, et 35*bis* de la loi spéciale du 16 janvier 1989 relative au financement des Communautés et des Régions, modifiée par la loi spéciale du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, les moyens financiers des Régions en provenance de la partie attribuée du produit de l'impôt des personnes physiques sont réestimés, pour l'année budgétaire 1993, en tenant compte du décompte définitif des moyens attribués pour l'année budgétaire 1992, à 127 520 700 000 francs pour la Région flamande, à 87 033 000 000 de francs pour la Région wallonne et à 24 497 500 000 francs pour la Région de Bruxelles-Capitale.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 20. De ontvangsten ten voordele van de Gemeenschappen en de Gewesten worden naargelang het geval, gestort hetzij op een speciaal fonds opgericht op de afzonderlijke sectie van de begroting van het ministerie van Financiën hetzij op een rekening van de ordeverrichtingen van de Thesaurie.

Art. 20. Les recettes au profit des Communautés et des Régions sont versées, selon le cas, soit à un fonds spécial ouvert à la section particulière du budget du ministère des Finances, soit à un compte d'ordre de Trésorerie.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 21. Deze wet treedt in werking op 1 januari 1994.

Art. 21. La présente loi entre en vigueur le 1er janvier 1994.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — De stemming over het ontwerp van wet in zijn geheel heeft later plaats.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE TWEDE AANPASSING VAN DE ALGEMENE UITGAVENBEGROTING VAN HET BEGROTINGSJAAR 1993

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI PORTANT DEUXIEME AJUSTEMENT DU BUDGET GENERAL DES DEPENSES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1993

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet houdende tweede aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting van het begrotingsjaar 1993.

Nous abordons l'examen du projet de loi portant deuxième ajustement du budget général des Dépenses de l'année budgétaire 1993.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

De heer Didden, rapporteur, verwijst naar zijn verslag.

Daar niemand het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het ontwerp van wet.

Personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Artikel één luidt:

Hoofdstuk 1. — Algemene bepalingen

Artikel 1. De kredieten geopend in de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 1993 worden als volgt gewijzigd:

Sectie 12. — Ministerie van Justitie

Afdeling 55. — Bestuur van de openbare veiligheid

Programma 12.55.2 — Toezicht op de vreemdelingen

Niet-gesplitste kredieten: + 35,8 miljoen frank.

Programma 12.55.6 — Contract met de burger —

Specifieke centra voor illegalen

Niet-gesplitste kredieten: + 30,8 miljoen frank;

Gesplitste vastleggingskredieten: - 163,3 miljoen frank;

Gesplitste ordonnanceringskredieten: - 73,3 miljoen frank.

Afdeling 60. — Commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen. — Beroepscommissie voor de vluchtelingen

Programma 12.60.0 — Bestaansmiddelenprogramma

Niet gesplitste kredieten: + 56,4 miljoen frank.

Sectie 25. — Ministerie van Volksgezondheid en Leefmilieu

Afdeling 53. — Bestuursafdeling der verzorgingsinstellingen

Programma 25.53.1 — Hospitalisaties

Niet-gesplitste kredieten: - 50,0 miljoen frank.

Chapitre 1er. — Dispositions générales

Article 1er. Les crédits ouverts au budget général des Dépenses de l'année budgétaire 1993 sont modifiés comme suit:

Sectie 12. — Ministère de la Justice

Division 55. — Administration de la Sécurité publique

Programme 12.55.2 — Contrôle des étrangers

Crédits non dissociés: + 35,8 millions de francs.

Programme 12.55.6 — Contrat avec le citoyen —

Centres spécifiques pour illégaux

Crédits non dissociés: + 30,8 millions de francs;

Crédits d'engagement dissociés: - 163,3 millions de francs;

Crédits d'ordonnancement dissociés: - 73,3 millions de francs.

Division 60. — Commissariat général aux réfugiés et aux apatrides. — Commission de recours des réfugiés

Programme 12.60.0. — Programme de subsistance

Crédits non dissociés: + 56,4 millions de francs.

Sectie 25. — Ministère de la Santé publique et de l'Environnement

Division 53. — Administration et établissements de soins

Programme 25.53.1 — Hospitalisations

Crédits non dissociés: - 50,0 millions de francs.

— Aangenomen.

Adopté.

Hoofdstuk 2. — Bijzondere bepalingen van de departementen
Sectie 18. — Ministerie van Financiën

Art. 2. In artikel 2.18.3 van de wet van 14 december 1992 houdende de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 1993 wordt de zinsnede «en de aanwervingen» vervangen door de volgende tekst: «en de aanwervingen, alsook van bijkomende uitgaven in het raam van het contract met de burger».

Chapitre 2. — Dispositions particulières des départements
Section 18. — Ministère des Finances

Art. 2. A l'article 2.18.3 de la loi du 14 décembre 1992 contenant le budget général des Dépenses pour l'année budgétaire 1993, la partie de la phrase «et les recrutements» est remplacée par le texte suivant: «et les recrutements, ainsi que des dépenses supplémentaires dans le cadre du contrat avec le citoyen».

— Aangenomen.

Adopté.

Hoofdstuk 3. — Diverse bepalingen

Art. 3. De door deze wet geopende kredieten zullen door de algemene middelen van de Schatkist worden gedekt.

Chapitre 3. — Dispositions diverses

Art. 3. Les crédits ouverts par la présente loi seront couverts par les ressources générales du Trésor.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 4. Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

Art. 4. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — We stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Dames en heren, ik stel voor onze werkzaamheden te onderbreken.

Je vous propose d'interrompre ici nos travaux. (*Assentiment.*)

De Senaat vergadert opnieuw morgen, woensdag 22 december 1993, om 10 uur.

Le Sénat se réunira demain, mercredi 22 décembre 1993, à 10 heures.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(*De vergadering wordt gesloten om 23 h 55 m.*)

(*La séance est levée à 23 h 55 m.*)